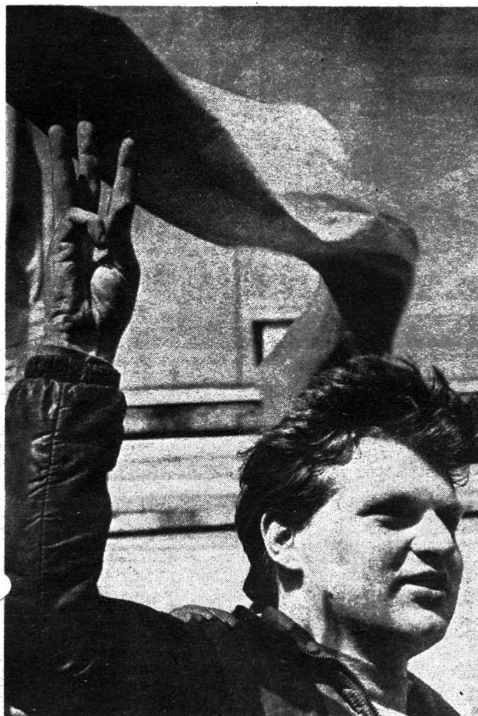
ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 236 ◆ Субота, 7 грудня 1991 року ◆ Ціна 30 коп. (Передплатникам — 10 коп.).

СВІТ ВІТАЄ УКРАЇНУ

УРОКИ МУЗИКИ

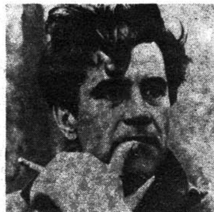
Ще недавно отак поставити пальці прилюдно міг хіба що музикант — якраз для трьох клапанів труби, тенора чи альта. А нині весь простір від Львова до Харкова нагадує консерваторію. Яку візьмемо ноту?

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ДОГОВІР ПІДПИСАНО

Вчора до Києва прибув Прем'єр-міністр Угорської Республіки Й. Анталл. Він підписав з Президентом України Л. Кравчуком Договір про основи добросусідства і співробітництва між Україною та Угорською Республікою. Відбулися переговори. Л. Кравчук подякував Прем'єр-міністрові за дипломатичне визнання Угорщиною незалежної України. Й. Анталл поздоровив Л. Кравчука з набуттям Україною статусу суверенної держави і обранням його Президентом.

ПРОХАЧІ НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ

11

Такими ще донедавна були ми, українці, на своїй Батьківщині. І це, мабуть, найбільше боліло, не давало спокою відомому письменнику Григору Тютюннику, якому в ці дні виповнилося б 60 років.

МІНІСТР закордонних справ України А. М. Зленко направив листа голові 46 сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй Саміру Шіхабі, в якому проінформував про результати референдуму на Україні.

АПЕРЕДОДНІ офіційного визнання Італією України, яке, як заявив раніше міністр закордонних справ Джанні Де Мікеліс, відбудеться «протягом кількох днів або, в крайньому разі, кількох тижнів», МЗС Італії направляє «найближчим часом» до Києва делегацію високопоставлених представників. В її завдання, повідомляє агентство АДЖІ, входить встановлення перших контактів з українськими властями з тим, «щоб зрозуміти розвиток ситуації в цій країні після референдуму про проголошення її незалежності».

ГЛАВА уряду Аргентини Карлос Менем направив минулого четверга вітальне послання Леоніду Кравчуку у зв'язку з його обранням на пост Президента України і результатами референдуму, в ході якого український народ проголосував за незалежність.

МІНІСТР закордонних справ Австрії Алоїс Мок заявив, що на порядку денному стоїть питання про визнання незалежності України. Зараз вивчаються і оцінюються висловлювання її політичних діячів з проблем контролю за ядерною зброєю, додержанням прав національних меншин і зобов'язань по правах людини. Після цього будуть прийняті відповідні рішення, додав міністр.

УРЯД Японії прийняв рішення направити наступного тижня в Україну свого спеціального представника Хірокадзу Араї. Як повідомили кореспондентові ТАРС у японському МЗС, він має дипломатичний ранг посла і від особи Кабінету міністрів має провести обмін думками з керівництвом республіки.

РІШЕННЯ РАДИ МІНІСТРІВ РЕСПУБЛІКИ БОЛГАРІЯ

Додержуючись послідовно своєї політики поважання права народів на самовизначення,

приймаючи результати Референдуму про незалежність України і волю більшості її населення,

Уряд Республіки Болгарія

Визнає незалежність України і висловлює готовність встановити дипломатичні відносини, підкреслюючи своє бажання в подальшому розвивати дружбу і співробітництво між двома нашими країнами.

Софія.

ПАНОВІ ЛЕОНІДУ КРАВЧУКУ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Шановний пане Кравчук!

Прийміть мої щирі поздоровлення і найкращі побажання у зв'язку з обранням Вас Президентом України.

Ми переконані, що традиційні дружні зв'язки між болгарським і українським народами, які підтвердили свою відданість принципам демократії, в подальшому розвиватимуться на новій більш широкій основі в ім'я взаємного інтересу під впливом позитивних змін, які відбуваються в Європі і в усьому світі.

Желю ЖЕЛЕВ,
Президент Республіки Болгарія.

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ ВІД КЕРІВНИКІВ УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Вельмишановний Пане Президенте!

Щиро вітаємо рішення народу України, які затвердили суверенітет та незалежність своєї держави. Наша держава поважає право вільного рішення народу для здійснення самовизначення.

З радістю констатуємо, що за останній час між нашими державами виникли тісні зв'язки на вищому рівні. Ще раз підтверджуємо рішення Уряду Угорської Республіки з приводу встановлення всебічних дипломатичних відносин.

Ми віримо у те, що дружні, добросусідські угорсько-українські відносини у майбутньому також будуть з успіхом розвиватися. Впевнені, що угорці, які проживають на Україні, будуть повноправними членами демократичної України, братимуть активну участь у зміцненні дружніх відносин між нашими народами.

* * *

Вельмишановний Пане Президенте!

Дозвольте щиро вітати Вас, як першого обраного демократичним шляхом Президента вільної, незалежної України.

На цьому відповідальному посту, з участю Вашої особи, бажаємо народам України великого щастя та успіхів у демократичних перетвореннях і процвітанні держави.

З повагою
Гьонц АРПАД,
Анталл ЙОЖЕФ.

8

Керівники дипломатичних представництв «першої трійки» країн, які визнали незалежну Україну, аналізують сьогодення і майбуття їх двосторонніх відносин з нашою суверенною державою.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-81-52, 441-85-64,
листів — 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
партій і рухів — 441-82-05,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

◆

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

◆

Індекс 60955

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні на 16 сторінках.

УРОЧИСТЕ ЗАСІДАННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

5 грудня 1991 року

Шановні народні депутати, гості, співвітчизники!

Діяльність Верховної Ради України, — сказав, відкриваючи урочисте засідання І. Плющ, — по-різному оцінювалась і виборцями, і засобами масової інформації, та й самими народними депутатами. Але життя переконливо довело, що доленосні рішення, які прийняла саме наша Верховна Рада, пройшли гідні випробування на національну свідомість, чим саме переконливо засвідчили про довіру народу нашій Верховній Раді.

Перше грудня цього року увійде в історію не тільки України, а й усього світу як день відродження державності України, народ якої славним і чесним шляхом виборов право бути рівним поміж іншими народами, жити вільно, розвивати свою мову, культуру, економіку. Здійснилося вікове прагнення народу мати свою державу, бути її господарем. Має ж право вільна Україна бути сама собою.

А вже тим паче, коли за це право так дорого заплачено.

На карті світу з'явилася європейська держава, назва якій — Україна. Настав новий етап суспільного розвитку. І ми повинні, ми зобов'язані зробити все для того, щоб наша Україна стала квітучою, а народ України став щасливим. Важливою подією у житті нашого народу і всієї України є всенародне обрання демократичним шляхом на альтернативній основі Президента України. І те, що ним став Леонід Макарович Кравчук, Голова Верховної Ради, ще раз підтвердило зростаючий авторитет Верховної Ради у народу.

Я думаю, що висловлю загальну думку, якщо скажу: ми сьогодні маємо всі права сміливо і голосно сказати — слава Україні, слава народові її!

Дозвольте урочисте засідання Верховної Ради, присвячене цим подіям, оголосити відкритим.

Лунає пісня «Боже, Єдиний, Великий, нам Україну храни...»

Слово для повідомлення надається Голові Центральної виборчої комісії Віталію Федоровичу БОЙКУ.

— Шановний головуючий! Шановні народні депутати! Дорогі співвітчизники! Учора на своєму засіданні Центральна виборча комісія підбила підсумки Всеукраїнського референдуму і виборів Президента України, які відбулися 1 грудня 1991 року.

Повідомлення, складені на основі скріплених підписами членів комісії протоколів, сьогодні опубліковано в пресі. Це дозволяє мені спинитися лише на основних результатах голосування. Всеукраїнський референдум став для народу України історичною доленосною подією. На ньому наш народ дав позитивну відповідь на запитання: «Чи підтримуєте ви Акт проголошення незалежності України?».

До списків для таємного голосування було внесено понад 37,85 мільйона громадян. При цьому виключалася будь-яка дискримінація за національною приналежністю, тривалістю проживання на Україні чи якоюсь іншою ознакою. Підтвердженням цього є, зокрема, і те, що у ряді регіонів бюлетені друкувалися не тільки українською, а й російською, угорською, молдавською та мовами інших народів, які там компактно проживають.

Центральна виборча комісія відзначила високу заінтересованість людей у результатах голосування, їх свідоме ставлення до визначення подальшої долі України.

У референдумі взяли участь близько 32-х мільйонів громадян, або більше як 84 відсотки від загальної кількості виборців, включених до списків. Із них на запитання бюлетеня відповіли «Так. Підтверджую» кожні 9 із 10 голосуючих. Навіть по відношенню до загальної кількості громадян, що мали право взяти участь у референдумі, це становить більше ніж три чверті виборців. Тільки 7,5 відсотка учасників голосування відповіли на запитання бюлетеня «Ні. Не підтверджую».

За незалежність України проголосували виборці Криму, всіх областей, міст Києва і Севастополя. Повідомлень про порушення Закону «Про Всеукраїнський та місцеві референдуми», які могли вплинути на підсумки голосування, до Центрвиборчкому не надходило.

Демократизм, високий рівень організації голосування відзначили близько 100 спостерігачів від урядів, парламентів зарубіжних країн, міжнародних організацій, а також сотні кореспондентів, які були присутні при голосуванні, підрахунку голосів і визначенні результатів. Отже, маємо всі підстави сказати: наш народ зробив історичний вибір, підтримавши прийняте Верховною Радою рішення.

Центральна виборча комісія постановила: відповідно до статті 41 Закону «Про Всеукраїнський та місцеві референдуми» Акт проголошення незалежності України вважати підтвердженим.

Хотів би звернути увагу і на те, що результати нинішнього

(Закінчення на 4-й стор.).

ДО ПАРЛАМЕНТІВ І НАРОДІВ СВІТУ

1 грудня 1991 року народ України вільним волевиявленням підтвердив «Акт проголошення незалежності України», схвалений Верховною Радою України 24 серпня цього року.

Понад дев'яносто відсотків учасників референдуму висловилися за незалежну Україну.

Демократичність референдуму та відсутність порушень під час його проведення засвідчують спостерігачі від парламентів багатьох країн світу, представники Європарламенту, Бюро по вільних виборах НБСЄ, української та зарубіжної громадськості.

Здійснились віковічні мрії та прагнення одного з найчисленніших народів Європи відродити свою неодноразово зруйновану державність.

Договір 1922 року про утворення Союзу РСР Україна вважає стосовно себе недійсним і недіючим.

Україна будує демократичну, правову державу, першочерговою метою якої є забезпечення прав і свобод людини. З цією метою Україна буде неухильно дотримуватись норм міжнародного права, керуючись Загальною Декларацією прав людини, Міжнародними Пактами про права людини, які Україна ратифікувала, та іншими відповідними міжнародними документами. Україна готова приєднатись до європейських інституцій з прав людини, в тому числі — до Європейської конвенції про права людини.

Прагнучи утвердження в незалежній демократичній Україні високих принципів свободи, демократії, гуманізму, соціальної справедливості, рівноправності всіх національностей, що складають народ України, Верховна Рада схвалила 1 листопада 1991 року Декларацію прав національностей України, згідно з якою Українська держава гарантує всім народам, національним групам, громадянам, що проживають на її території, рівні політичні, громадянські, економічні, соціальні та культурні права, свободу релігійних переконань.

Прагнучи забезпечити добробут і умови для вільної праці у вільній державі, незалежна Україна здійснює перехід до ринкової економіки, визнає рівноправність всіх форм власності і захищає приватної власності. Законом від 10 вересня 1991 року вона надає захист іноземним інвестиціям і гарантії іноземним інвесторам.

Україна, одна з держав-засновниць Організації Об'єднаних Націй, у повній відповідності з цілями і принципами Статуту ООН спрямовуватиме свою зовнішню політику на зміцнення миру і безпеки у світі, на активізацію міжнародного співробітництва в розв'язанні екологічних, енергетичних, продовольчих та інших глобальних проблем. Зовнішня політика України буде базуватися на загальновизнаних принципах міжнародного права.

Україна як європейська держава готова приєднатися до Гельсінкського Заключного Акта, Паризької Хартії та інших документів НБСЄ. Україна закликає парламенти та уряди країн — учасниць НБСЄ підтримати її намір стати безпосереднім і повноправним учасником загальноєвропейського процесу, брати участь в інших європейських структурах.

Україна готова встановити з іншими державами дипломатичні відносини і будувати двосторонні стосунки з ними на засадах рівноправності, суверенної рівності, невтручання у внутрішні справи один одного, визнання територіальної цілісності та непорушності існуючих кордонів.

Україна вважає свою територію неподільною і недоторканною, визнає непорушність існуючих державних кордонів і не має жодних територіальних претензій до жодної держави.

Україна підтверджує свої міжнародні зобов'язання і відповідно до Закону «Про правонаступництво України», схваленого 12 вересня 1991 року, виконуватиме всі зобов'язання за міжнародними договорами, укладеними колишнім Союзом РСР, які не суперечать Конституції та національним інтересам України.

Відповідно до Заяви Верховної Ради України від 13 жовтня 1991 року Україна готова самостійно або через вироблений міжнародний механізм сплатити свою частку зовнішнього боргу та одержати належну їй частку активів колишнього Союзу РСР, дотримуючись принципу роздільної відповідальності.

Україна дотримуватиметься положень Договору 1991 року між США та СРСР про скорочення стратегічних наступальних озброєнь у частині, що стосується ядерних озброєнь, розташованих на її території.

Відповідно до Декларації про державний суверенітет України, схваленої Верховною Радою України 16 липня 1990 року, та до Заяви Верховної Ради України про без'ядерний статус України від 24 жовтня 1991 року Україна не буде ядерною державою. З цією метою Україна має намір вступити в переговори з усіма заінтересованими державами для укладення міжнародних угод.

Україна вітає пропозиції про надання допомоги у знищенні ядерного потенціалу колишнього Союзу РСР на її території і готова таку допомогу прийняти.

Україна має намір приєднатися до Договору 1968 року про нерозповсюдження ядерної зброї як неядерна держава і укласти з МАГАТЕ відповідну угоду про гарантії його дотримання.

Україна не має і не виробляє хімічної зброї, виступає за її повсюдну ліквідацію та заборону. Україна — учасниця Конвенції про заборону розробки, виробництва і накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про її знищення.

Відповідно до Заяви Президії Верховної Ради України від 22 листопада 1991 року про Договір 1990 року про звичайні збройні сили в Європі Україна вважає обов'язковим виконання положень цього Договору щодо всіх звичайних збройних сил, які перебувають на її території. Збройні Сили України підпадають під дію цього Договору. Вони не створюються виключно для захисту незалежності, суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів України у мінімальних, необхідних лише для оборони цілях.

Україна вважає, що її військовий потенціал залежатиме також від того, наскільки її безпека буде гарантована загальноєвропейськими механізмами.

Україна здійснює програму конверсії оборонної промисловості та перепрофілювання значної частки розташованої на її території військово-технічного потенціалу колишнього Союзу РСР на потреби свого соціально економічного розвитку.

Отже, демократична самостійна Україна — зримa і незнищенна реальність.

Парламенти і народи світу! Прагнучи зробити свій внесок у вселюдську цивілізацію, виборюючи мирним шляхом своє державне життя, ми з надією на розуміння звертаємося до вас.

Верховна Рада України.

5 грудня 1991 р.

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л. М. КРАВЧУКА

на урочистому засіданні Верховної Ради України 5 грудня 1991 року

Шановні народні депутати!
Дорогі гості!
Пані і панове!
Громадяни незалежної України!

Хотів би щиро привітати всіх вас і поздоровити з вікопомною подією в житті нашого народу — народженням нової України. Вона народилася на основі волевиявлення народу, за найвищими нормами демократії.

Народ України перед усім світом показав свою волю і розум, своє одвічне устремління до свободи і власної державності. І здійснив він цю місію в мирі і злагоді.

З великою історичною перемогою вас, дорогі друзі!

Пропоную на честь цієї знаменної події здійснити сьогодні в місті Києві святковий салют.

Вже перші дні після референдуму підтвердили, якою шаною користується Україна в усьому світі. Численні поздоровлення і привітання, офіційне визнання з боку Канади, Польщі, Угорщини, Росії, телефонна розмова з Президентом США Джорджем Бушем ще раз продемонстрували повагу демократичних урядів до волевиявлення нашого народу.

Користуючись нагодою, хотів би щиро подякувати всім, хто підтримав і визнав наше прагнення до свободи й незалежності!

Шановне товариство!

У сьогоднішньому виступі хотів би зупинитись на ключових моментах внутрішньої та зовнішньої політики України, яку буде проводити її Президент.

Вся наша політика визначатиметься тим, що Україна є повнокровною, повноправною, незалежною державою. На її території мають чинність виключно Конституція і закони України.

Вона є рівноправним суб'єктом у зовнішніх зносинах.

Вона є відкритою, демократичною, правовою державою, в якій єдиним джерелом державної влади є народ, а людина — найвищою цінністю.

Президент, одержавши владу від народу, має служити йому і забезпечити його достаток, права і свободи кожної людини.

Він має дбати про авторитет держави, її могутність і захищеність.

Які ж найважливіші зміни в сфері економіки?

Ми будуватимемо соціально спрямовану економіку, яка працює на людину, а не за рахунок людини, дає людині все для нормального цивілізованого життя.

Наші найперші кроки в галузі економіки будуть спрямовані на здійснення глибоких, послідовних, скоординованих у часі економічних реформ, створення якісно нової, змішаної економіки, становлення внутрішнього ринку України як самостійної держави, інтеграція її економіки з економікою держав колишнього Союзу та в європейський і світовий економічний простір.

Основне в економічній сфері — віддати власність людині, зробити її хазяїном. Усі відомі на сьогодні цивілізованому людству форми власності будуть на території України юридично рівними.

Земля буде належати тим, хто її обробляє. Ми відродимо українське село, зробимо землю матір'ю багатства, а людей, що живуть на цій землі,— вільними.

Роздержавлення та приватизація власності створять рівні умови господарювання всім підприємствам і підприємцям: державним, приватним, орендним, кооперативним, індивідуальним, а також зарубіжним інвесторам.

Підприємець стане основою економіки, її душею, її рушійною силою. Ми знімемо всі обмеження на комерційну діяльність державних підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, будемо залишати їм більшу частину валютної виручки, введемо режим підтримки приватного підприємництва та підприємців на державному рівні.

Держава зніме з себе функції виробника і передасть їх безпосередньо підприємцям, перейде від жорсткого управління до регулювання економіки.

Державні структури економічного управління будуть простими, ефективними, дешевими, побудованими за функціонально-цільовим принципом, при широкому розвитку територіального економічного самоврядування.

Ми підемо на рішучі структурні зрушення, конверсію оборонних підприємств, створення нових економічних структур, спроможних забезпечити людині добробут і достаток.

Створення національної економіки вимагає введення національної грошової одиниці. Перехід до неї ми здійснимо так, щоб людина не втратила своїх чесно зароблених заощаджень.

Ми змінимо принципи формування державного бюджету України, що дасть змогу уряду та місцевій владі самим розпоряджатися фінансовими ресурсами, спростимо систему оподаткування та знизимо рівень податків, скоротимо витрати державного бюджету та його дефіцит.

Знімаються будь-які адміністративні обмеження доходів населення. Все, що зароблено чесною працею, повинно належати людині, не може бути вилучено в неї державою. Людина має право розпоряджатися своїми доходами самостійно.

Для тих, хто не спроможний забезпечити собі прожитковий мінімум, держава створить ефективну систему соціальних гарантій та захисту. Це стосується передусім дітей, жінок-матерів, пенсіонерів, непрацездатних та безробітних.

Ми будемо будувати економіку відкритого типу, де широке залучення іноземних капіталів, технологій та інтелекту поєднується з ефективним захистом національного ринку та національних економічних інтересів. Будуть введені в дію механізми захисту іноземних капіталів, створені рівні умови господарювання українським та іноземним підприємцям.

Хочу підкреслити, що на найближчий час бачу пріоритетними такі напрями економічної політики: стабілізація економіки через її глибоке реформування, розв'язання проблеми продовольства та насичення ринку товарами широкого вжитку, соціальний захист населення під час переходу до ринку.

Які ж основні принципи політики в галузі державного будівництва? Ми будуватимемо державу суверенну й самостійну, незалежну й відкриту, демократичну і правову. Тобто державу з усією сукупністю її якісних ознак.

І така держава не протистоятиме суспільству, а суспільство — державі. Вони будуть надійними й рівноправними партнерами. В такій державі має бути забезпечено надійний захист життя, майна, прав і свобод громадян.

Нову, незалежну Україну ми будемо розбудовувати на демократичних засадах. Вільну державу має творити вільний громадянин.

Створення правової держави передбачає впровадження принципу поділу влад на законодавчу, виконавчу і судову. Ми будемо наполегливо добиватися його реалізації.

Одне з невідкладних завдань сьогодення — зміцнення виконавчої влади й водночас розвиток самоврядування на місцях. Можливі шляхи розв'язання цієї проблеми містяться у моїй передвиборній програмі.

Хочу сказати, що найближчим часом я внесу на розгляд Верховної Ради конкретні пропозиції щодо структури президентської влади, а також подальшої реформи всіх владних структур з метою їх істотного зміцнення, підвищення відповідальності за виконання своїх безпосередніх функцій. Для здійснення цих важливих завдань маю намір скористатися відповідними владними повноваженнями Президента.

Негайно будуть вжиті рішучі заходи, щоб узяти під свій жорсткий контроль митницю, інші структури, через які, наче в пісок, тече за межі республіки національне багатство України.

Ми поведемо безкомпромісну боротьбу з таким злом, як спекуляція, корупція, організована злочинність, яка сьогодні перетворилась у справжню біду нашого суспільства.

Закон і тільки закон має стати нормою життя і поведінки наших людей, кожного громадянина.

Енергія президентської влади буде спрямована і на завершення процесу духовного самовизначення українського народу. Йдеться, насамперед, про формування нової політики в галузі науки, освіти і культури.

Ми будемо не просто підвищувати освітній і культурний потенціал незалежної України, а надамо йому якісно іншого стану, пов'язаного із зрушеннями в народногосподарській структурі.

Українську культуру, мову, національну самосвідомість, історичну пам'ять так довго й ретельно нищили, що треба докласти величезних зусиль, щоб їх відродити.

Наш найперший обов'язок — у якомога стисліші строки створити програму реорганізації всієї системи освіти. Вона має перетворитися на цілісний організм із взаємодоповнюючих елементів, здатних забезпечити підготовку фахівців світового рівня.

Я робитиму все від мене залежне для матеріальної підтримки освітян, науковців, митців у їхній благородній праці. Наша держава повинна виділяти не менше ніж десять відсотків національного доходу, які б забезпечували розвиток освіти, науки і культури.

Хочу підтвердити незмінність своєї позиції в релігійному питанні: «Вільна церква — у вільній державі». Головне тут — це мир, злагода, терпимість між віруючими різних конфесій, між віруючими й невіруючими. Невдовзі буде прийнято спеціальну Державну програму, мета якої — створити належні умови для діяльності всіх конфесій і релігійних об'єднань.

Особливу увагу буде приділено гарантуванню вільного культурного розвитку національних меншин. Взагалі наріжним каменем політики Президента стане забезпечення рівних прав громадян України, незалежно від їхньої національності, віку, статі, соціального походження, політичних переконань, ставлення до релігії.

Всі національності матимуть рівні можливості й повну свободу розвитку своїх мов і культур. Гасло «Кожній національній меншині — свою мову і свою школу» буде наповнено реальним змістом.

Як відомо, Верховна Рада України ратифікувала основні міжнародні пакти про права людини. Отже, вони стають тепер невід'ємною частиною нашого внутрішнього законодавства. Найближчим часом буде ухвалено Декларацію прав і свобод людини, положення якої увійдуть до нової Конституції.

Як стрижневу ідею всієї діяльності на посаді Президента розглядаю збереження в українському домі громадянського миру, встановлення злагоди й довіри між владою і народом, між партіями й рухами, між людьми.

Основою об'єднання народу може стати державницька ідея, спільна праця для творення нової України. Саме це має згуртувати різні соціальні й політичні сили, людей усіх національностей і віросповідань.

Щодо зовнішньої політики, то вона базуватиметься на таких засадах як принциповість, передбачуваність та прагматизм.

Її головною метою є забезпечення національних інтересів України, захист прав і інтересів її громадян за кордоном, створення сприятливих умов для соціально-економічного розвитку нашої держави.

Наша держава виходить на міжнародну арену відкритою до всього позитивного, що вироблено людством, готовою зробити свій внесок до цього доробку.

Альфою й омегою в наших зовнішньополітичних діях буде беззастережне визнання принципів і норм міжнародного права.

Статут ООН, Хельсінкський Заключний Акт, Паризька хартія, міжнародні стандарти в галузі прав людини — ось та основа, на якій будуватиметься зовнішня політика незалежної України.

Одним з головних принципів міжнародного співжиття є територіальна цілісність держав і недоторканність їх кордонів. Історичний досвід переконливо свідчить, що гальванізацією територіальних проблем можна досягти лише одного — зруйнувати підвалини загальноєвропейської безпеки. Це було б загрозою для національної безпеки не лише України, а й усіх європейських країн.

Україна не має територіальних претензій до будь-кого зі своїх сусідів і не визнає ніяких претензій до себе.

Ми ще й ще раз заявляємо: Україна має намір стати в майбутньому без'ядерною і нейтральною державою. Ми розглядаємо ядерну зброю колишнього Союзу на своїй території як таку, що знаходиться на ній тимчасово. Україна наполягає лише на праві політичного контролю за її незастосуванням. Наша мета — повне знищення всієї ядерної зброї, яка є в Україні, і перетворення України в без'ядерну зону.

Ми вважаємо також обов'язковим виконання положень Договору про звичайні збройні сили в Європі 1990 року, що перебувають на її території.

Збройні ж сили України, які виникнуть на місці збройних сил колишнього Союзу, створюються виключно для захисту незалежності, суверенітету, територіальної цілісності й недоторканності кордонів України в мінімальних, необхідних лише для потреб оборони розмірах.

Україна підтверджує свої міжнародні зобов'язання й заявляє про своє правонаступництво щодо всіх договорів і угод колишнього Союзу, які відповідають загальнолюдським нормам і не суперечать власним корінним інтересам українського народу. Це стосується також справедливо визначеної частки наших закордонних активів і боргів.

Україна — європейська держава. Цим і визначаються пріоритети нашої зовнішньої політики. Саме з країнами європейського континенту нас пов'язують найтісніші політичні, економічні, гуманітарні зв'язки. Розвиток якнайширших відносин з ними, але вже на якісно новій основі, ми розглядатимемо як своє першочергове завдання.

Окрім Європи, ми зацікавлені у налагодженні й розвиткові відносин з державами, де є значний прошарок вихідців з України, передусім, Сполученими Штатами та Канадою. Маємо також інтерес до індустріальних азіатських країн, країн Близького Сходу та інших.

Зрозуміло, що особливо ми зацікавлені в добрих відносинах з усіма республіками колишнього Союзу, і насамперед — з Росією.

Нас пов'язують спільні економічні, політичні та військово-стратегічні інтереси, історична доля, культурна традиція. Окрім того, в Україні проживає близько дванадцяти мільйонів росіян. Називати їх національною меншиною було б не зовсім точно. Українці й росіяни століттями жили разом, ділили порівну горе й радощі, разом проливали кров за цю землю. Як Президент я уявляю незалежну Україну як державу українців, росіян, усіх національностей, що її населяють. Іншою вона просто не може бути.

Саме тому я щиро вірю в добре майбутнє наших відносин з Росією, у кращу долю як українського, так і російського народів. І не зробимо ніяких кроків, які б дозволили скористатися ними і розіграти «російську карту».

Шановне товариство!

На долю народу України випали тяжкі історичні випробування. Його поневолювали й нищили, морили голодом і вбивали мирним атомом, нівечили історичну пам'ять і переслідували мову.

Та найбільше зусиль докладалось, щоб відірвати українців від прадавнього коріння, представити їх безбатченків, спотворити тисячолітній досвід державотворення.

Проте ідея незалежності України завжди горіла живим негасаючим вогнем у душах її кращих синів і дочок, жевріла в кожнім чеснім і чистім серці.

Сьогодні український народ демократичним шляхом ясно виразив свою волю — самостійній державі бути! Україна жива. Вона підвелася з колін і зробила перший крок по шляху загальнолюдської цивілізації, до свободи й добробуту.

Ми йшли до цього щасливого дня, спираючись на досвід і розум наших дідів і прадідів, нас надихали подвиги героїв, які захищали нашу землю, стійкість тих, хто боровся за волю України в тюрмах і концтаборах.

Ми маємо пройти свій шлях і зробити велику роботу.

Хай нам вистачить мудрості, сили й наснаги.

УРОЧИСТЕ ЗАСІДАННЯ ВЕРХОВНОЇ РАД

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

Всеукраїнського референдуму по суті скасовують підсумки голосування громадян України на Всесоюзному референдумі 17 березня 1991 року. Наслідки референдуму свідчать про високу самосвідомість народу України, про його любов до рідної землі, гаряче прагнення бути на віки вічні господарем своєї долі. Від імені членів Центральної виборчої комісії хотів би поздоровити народ України із здійсненням його заповітної мрії про державну незалежність.

Дозвольте тепер доповісти про підсумки виборів Президента України. Як уже повідомлялося, Центральною виборчою комісією було видано посвідчення на право отримання підписних листів та збирання підписів на свою підтримку 95 претендентам на кандидати у Президенти.

26 з них зібрали понад 2 мільйони підписів. На підтримку решти претендентів підписи до Центрвиборчкому не надходили. Кандидатами в Президенти було зареєстровано 7 осіб, кожного з яких підтримали своїми підписами 100 тисяч і більше виборців.

У ході виборчої кампанії один з кандидатів свою кандидатуру зняв. В бюлетені для таємного голосування залишилося 6 кандидатів. Вони одержали таку кількість голосів:

Гриньов Володимир Борисович — «за» — 1 мільйон 329.758, або 4,17 відсотка.

Кравчук Леонід Макарович — «за» — 19 мільйонів 643.481, або 61,59 відсотка.

Лук'яненко Левко Григорович — «за» — 1 мільйон 432 тисячі 556 голосів, або 4,49 відсотка.

Табурянський Леопольд Іванович — «за» — 182 тисячі 713 голосів, або 0,57 відсотка.

Чорновіл В'ячеслав Максимович — «за» — 7 мільйонів 420 тисяч 727 голосів, або 23,27 відсотка.

Юхновський Ігор Рафаїлович — «за» — 554 тисячі 719 голосів, або 1,74 відсотка.

Згідно зі статтею 17 Закону «Про вибори Президента України» Центральна виборча комісія вирішила вважати обраним Президентом України КРАВЧУКА Леоніда Макаровича, який одержав на виборах більше половини голосів виборців, що взяли участь у голосуванні.

Просимо, шановний Леоніде Макаровичу, прийняти наші щирі вітання з виявленим високим довір'ям народу і побажання успіхів у вашій відповідальній роботі на цьому найвищому державному посту незалежної України.

Слово для принесення присяги надається Президенту України Леоніду Макаровичу Кравчуку.

КРАВЧУК Л. М.: — Урочисто присягаю народові України. При здійсненні повноважень Президента України суворо додержуватися Конституції, законів України, поважати та охороняти права і свободи людини і громадянина, захищати суверенітет України, сумлінно виконувати покладені на мене високі обов'язки.

Слово для привітання надається відомому громадському діячеві Олесю Терентійовичу Гончару.

ГОНЧАР О. Т.: — Дорогі депутати і гості! Вельмишановний Президенте незалежної України! Те, що сталося в році 1991-му, назавжди ввійде в історію нашого народу. Бо ж сталася подія справді європейської і планетарної ваги. Незважаючи на шквал дезинформації, українофобії, незважаючи на шантажі і погрози високопосадових стратегів, залякування преси та телебачення, виявилось, що наші люди сьогодні вже не такі лякливі, що часи тоталітарного страху більше над нами не владні. Інсинуації Україна слухала терпляче. Таким вже є її національний характер. Проте, залишаючись сам на сам зі своєю совістю, народ України видобув із глибин душі оте своє вирішальне магічне — «так!» Сказали «так» шахтарі і хлібороби, люди військові і солдатські матері, художня і технічна інтелігенція, всі, кому дорога доля України, її прийдешнє. Схід і захід республіки у передвиборчих бурях ще глибше поєдналися. Чи не вперше не чути було полемік, хто більший чи менший патріот, та чий Бог кращий. Виявилося, що Бог для всіх нас єдиний. Бог справедливості і свободи.

То хто ж переміг? Які партії, течії, які лідери чиєї команди? Перемогла всенаціональна відданість принципам демократії, перемогли ясний розум нашого народу, честь і гідність незалежно мислячих громадян республіки. Без пострілу, без кровопролиття здобути найдорожче — свободу, хіба ж це не має історичного значення?

Народження молодої української держави це нині — свято для всіх. Зокрема, і для тих, кому президентська булава не дісталася. Поразки ніхто з претендентів не зазнав, бо вели вони боротьбу по-рицарськи чесно, достойно, з почуттям відповідальності перед Україною, чим сприяли піднесенню самосвідомості народу, ставши зразком політичної культури і цивілізованості. Тож спасибі їм за це.

І, звичайно, від душі вітаємо з обранням Президента Республіки Леоніда Макаровича Кравчука, вітаємо з прийняттям присяги на вірність народові України.

Хай високе всенаціональне довір'я додає вам, нашому Президентові, снаги і державної далекоглядності в тих трудах і випробуваннях, що, напевне, чекають і Президента, і всіх нас.

Зі словами щирої вдячності звертаємося ми, українці, до мільйонів росіян, поляків, євреїв, угорців, греків, кримських татар, людей усіх національностей, для кого українська земля стала рідною матір'ю.

Дякую вам, друзі, за те, що повірили нам, що підтримали нас на крутому повороті історії. Голосуючи за вільну Україну, ви проголосували за власну свободу. Україна цього не забуде, вона вміє цінувати дружбу, вільність, відповідати добром на добро. Ми усвідомлюємо, що демократія неподільна, вона може бути тільки для всіх без винятку. Бо той, хто пригнічує інших, неминуче деградує і сам, як свідчить досвід зникаючої імперії.

Чи треба сьогодні ще раз нагадувати, як послідовно, етап за етапом руйнувалася наша державність, наша національна культура, як нещадно і жорстоко вигублювались мова, народна мораль і віра, прекрасні вікові звичаї, як фізично винищувались творчі сили, династії, мистецькі таланти, інтелектуальна роль народу, його духовний і науковий потенціал?

І, нарешті, Чорнобиль. Ця українська Голгофа, цей похмурий свідок злочинності, антигуманності тоталітарної системи, вершина відомчого сатанізму. Геноциди, голодомори, терори. Здавалось, ми давно уже мали зникнути як нація. І, може, саме провидіння рятувало і врятувало нас. Стає реальністю мрія багатьох поколінь. Ще в Шевченківських рядках, від Лесі Українки і Олени Пчілки, від Лисенка і Грушевського генетично передавалась естафета духовності, ідеали свободи ставали духовним прапором для молодших наших генерацій. За свободу змордовані гинули у ГУЛАГах, за гратами незчисленних режимних концтаборів.

Уклонімося, уклонімося, Україно, пам'яті замучених, полеглих твоїх дітей. Їхній жертовності, їхньому героїзму, бо всі вони — творці твоєї свободи.

Дозвольте сказати слово про український парламент. Своїми затяжними суперечками, дорогі наші депутати, бурхливою емоційністю ви не раз викликали нарікання виборців. Але, коли йшлося про головне — про суверенітет, про долю України, в цьому ви досягали згоди. Тож хвала вам за це!

Попереду праця і праця, плідна, конструктивна. Бо тільки вона зробить надійною здобуту незалежність. Народ натерпівся. Всі ми, виборці, ждемо від парламенту, від Президента мудрої, динамічної економічної політики в інтересах людини, в інтересах розбудови, мирної, немілітарної, без'ядерної України.

У ці дні на Україну дивиться світ. Численні спостерігачі зі всіх континентів, які прибули до нас, побачили образ України в істинному світлі, її відкритій відданості принципам демократії і гуманізму, побачили народ, гідний рівноправно брати участь у житті європейського і світового співтовариства.

Особливо глибока вдячність українській нашій діаспорі, яка так багато робила і робить для міжнародного визнання України, для піднесення її престижу, науки і культури, для допомоги потерпілим від чорнобильської біди. То є наші брати, сестри, і їхню велику діяльність можемо назвати справді подвижницькою. Ми раді, що нарешті впали мури відчуження, штучно зведені силами зла, і ми сьогодні знову разом, разом у своїх діях і вчинках, у своїй негаснучій любові до України, нашої спільної багатостраждальної землі. Не розбрат, а тільки єдність може бути гарантом незалежності, так нелегко здобутої спільно зусиллями волі, розуму, безпомилковим вибором усіх громадян України. Все йде, все минає, писав колись безсмертний Тарас. Прийдуть нащадки і, віриться, побачать вони Україну оновлену, вільну від екологічного лиха, від успадкованих тоталітарних часів аморальності і таких принизливих нестатків та злиднів. Віриться, що на місці гнилих нуклідних морів золоті встануть хліба народного достатку, добробуту, квітуватимуть сади незалежності і свободи. Слава нашій Україні, воскресаючій, незалежній, соборній, слава її на вічні віки!

Слово надається Галині Миколаївні Сиволап — жінці, матері з Полтавщини.

СИВОЛАП Г. М.: — Дорогі мої люди, і присутні в цьому залі, і ті, хто слухає нас і бачить.

Признаюся, коли збиралася до Києва, то хвилювалася: що я, доярка з полтавського села, скажу в цей урочистий, високий день. І подумала, ось поділюся тим, що мене до сліз зворушило. Під час референдуму у нашому рідному Глобиному народилося двоє діток, двоє маленьких сердець забилися в єдиному незалежному ритмі. Спалахнули дві зіроньки. Прийми їх, ненько Україно, під своє крило, обігрій і захисти. Радіємо народженню дитини, бо з'являється нова людина, прибуває народу, продовжується життя. А якої ж сили почуття наповнюють наші груди, коли вітаємо появу нової держави, нашої любимої Батьківщини, прекрасної в горі і в радості України! Я мати п'ятьох дітей, усі вони мені однаково дорогі і любі. На них я порівну ділила недоспані ночі і сонячні дні. У хорошій сім'ї немає синів і пасинків, не може бути щасливою родина, в якій є хоч один нещасливий. Так і в нашій молодій державі, у цій величезній світлиці, повинно бути затишно і свято і росіянам, і українцям, і євреям, і молдаванам — всім людям. Батьківщину, як матір, не вибирають. Всі ми — діти України, над нами одне небо, у нас одна земля, у нас спільні радість і горе. І в держави нашої, як у справжньої матері, на всіх повинно вистачати серця і любові. Миру всім нам і злагоди навіки!

Сьогодні ми вітаємо першого всенародно обраного Президента України. Вільний народ довірив свою долю вам, Леоніде Макаровичу! З вашим іменем ми пов'язуємо надії на поліпшення життя, на збереження миру і спокою на нашій згорьованій землі, з вашим іменем ми пов'язуємо сподівання людей. Вбережіть нас від Чорнобиля і криз, від безробіття і бідності, від тривоги за долю наших дітей.

Я закликаю вас, Леоніде Макаровичу, зробити все можливе, щоб розквітала і багатшала наша синьоока Україна.

Будьте гідним свого волелюбного, працьовитого і красивого народу!

Будьте достойним свого високого державного покликання!

Від імені земляків моїх, від імені жінок і матерів України благословлю вас, хай допоможе Бог вам і Україні.

Слово надається Олександру Вікторовичу Гайдамаці, військовослужбовцю, представнику Збройних Сил України.

Віктор ГАЙДАМАКА, військовослужбовець, представник Збройних Сил України

Я, син матері-України, не можу стримати свого хвилювання у такий визначний історичний момент для рідного народу. Здійснилась його віковічна мрія про власну державність. І цей знаменний день — 1 грудня — наші нащадки відзначатимуть як свято перемоги добрих сил на землі.

Сказавши «так» суверенній Україні, воїни армії і флоту, прикордонники свідомо взяли на себе відповідальність за територіальну цілісність держави, захист мирного життя України. У цей історичний день народ України зробив вибір, обрав свого першого Президента. Ми, військовослужбовці, вітаємо Вас, шановний Леоніде Макаровичу, з обранням Президентом України.

Кожен із нас є сином своєї рідної матері і мені, як і моїм товаришам по службі, близькі та зрозумілі хвилювання наших батьків та рідних, які благословили синів на військову службу виконати свій почесний громадянський обов'язок. Ми запевняємо всіх солдатських матерів України, що зробимо все для того, щоб у військових колективах української держави, панували дух військового товариства і злагоди, назавжди покінчимо з негативними явищами, які, на жаль, до цього часу мали місце в окремих військових частинах. Будьте спокійні, дорогі наші рідні, за своїх синів-військовослужбовців. Народ України — мирний народ і ні з ким не збирається воювати. Але я хочу урочисто запевнити, що ми, військовослужбовці, громадяни України, будемо завжди вірними і відданими синами своєї Вітчизни, будемо сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, непохитно стояти на варті свободи, незалежності рідної України.

Леонід СМОЛЯКОВ, повноважний представник Росії в Україні

Я ощущаю волнение от той великой чести, которую мне предоставили, зачитать правительственную телеграмму от имени Президента Российской Федерации Бориса Николаевича Ельцина, которая поступила в адрес Президента Украины Леонида Макаровича Кравчука и была направлена 3 декабря 91 года в 12 часов дня.

Текст телеграммы:

Украина, город Киев, Президенту Украины Кравчуку Леониду Макаровичу.

Дорогой Леонид Макарович, искренне поздравляю Вас всенародным избранием Президентом независимой Украины.

Победа
сования
пень дов
лично и
курсу, к

Пользу
твердить
пе отнош
начался
дет твер
мичному
них отно
государс
сованных
надежду
и Росси
ские гос
вместе
во имя
граждан
Макаров
на ново
у, здо

С ува
сийской
цин.

Я, по
полномо
России
зить п
Макаро
номочно
от себя
этот но
вительст
которого
вало в
будет т
преством
имных
дальней
ности н
печения
шений

...АННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

же, саме про-
ало і врятува-
еальністю мрія
інь. Ще в Шев-
ядках, від Лесі
лени Пчілки,
Грушевського
едавалась еста-
сті, ідеали єво-
духовним пра-
лодших наших
За свободу
нули у ГУЛА-
и незчисленних
таборів.

уклонімося,
яті замучених,
х дітей. Їхній
іхньому героїз-
вони — творці

казати слово
кий парламент.
ними супереч-
наші депутати,
ційністю ви не
нарікання ви-
коли йшлося
про суверені-
України, в
сягали згоди.
м за це!
праця і праця,
структивна. Бо
робить надій-
незалежність.
ся. Всі ми, ви-
від парламенту,
а мудрої, дина-
мічної політики
людини, в інте-
ви, мирної, не-
з'ядерної Ук-

а Україну ди-
численні спосте-
континентів,
до нас, побачи-
аїни в істинно-
відкритій відда-
ам демократії і
обачили народ,
правно брати
ті європейсько-
співтоварист-

глибока вдяч-
ькій нашій діас-
багато робила
міжнародного
раїни, для під-
естижу, науки і
допомоги по-
чорнобильської
ші брати, сест-
велику ді-
жемо назвати
жницькою. Ми
шті впали мури
штучно зведені
ми сьогодні
разом у своїх
ах, у своїй не-
ві до України,
ї багатостраж-
Не розбрат, а
може бути га-
жності, так не-
спільно зу-
розуму, безпо-
бором усіх гро-
я. Все йде, все
лись безсмерт-
рийдуть нащад-
, побачать во-
новлену, вільну
го лиха, від ус-
талітарних ча-
сті і таких при-
татків та злид-
, що на місці
дних морів зо-
хліба народно-
добробуту, кві-
ди незалежнос-
Слава нашій Ук-
ресаючій, неза-
ній, слава їй

ється Галині
иволап — жін-
Полтавщини.

Г. М.: — До-
, і присутні в
ті, хто слухає

, коли збирала-
о хвилювалася:
з полтавсько-
у в цей урочис-
день. І подума-
ося тим, що ме-
ворушило. Під

час референдуму у нашому рідному Глобиному народилося двоє діток, двоє маленьких сердець забилися в єдиному незалежному ритмі. Спалахнули дві зіроньки. Прийми їх, ненько Україно, під своє крило, обігрій і захисти. Радіємо народженню дитини, бо з'являється нова людина, прибуває народу, продовжується життя. А якої ж сили почуття наповнюють наші груди, коли вітаємо появу нової держави, нашої любимої Батьківщини, прекрасної в горі і в радості України! Я мати п'ятьох дітей, усі вони мені однаково дорогі і любі. На них я порівну ділила недоспані ночі і сонячні дні. У хорошій сім'ї немає синів і пасинків, не може бути щасливою родина, в якій є хоч один нещасливий. Так і в нашій молодій державі, у цій величезній світлиці, повинно бути затишно і свято і росіянам, і українцям, і євреям, і молдаванам — всім людям. Батьківщину, як матір, не вибирають. Всі ми — діти України, над нами одне небо, у нас одна земля, у нас спільні радість і горе. І в держави нашої, як у справжньої матері, на всіх повинно вистачати серця і любові. Миру всім нам і злагоди навіки!

Сьогодні ми вітаємо першого всенародно обраного Президента України. Вільний народ довірив свою долю вам, Леоніде Макаровичу! З вашим іменем ми пов'язуємо надії на поліпшення життя, на збереження миру і спокою на нашій згорьованій землі, з вашим іменем ми пов'язуємо сподівання людей. Вбережіть нас від Чорнобиля і криз, від безробіття і бідності, від тривоги за долю наших дітей.

Я закликаю вас, Леоніде Макаровичу, зробити все можливе, щоб розквітала і багатшала наша синьоока Україна.

Будьте гідним свого волелюбного, працьовитого і красивого народу!

Будьте достойним свого високого державного покликання!

Від імені земляків моїх, від імені жінок і матерів України благословляю вас, хай допоможе Бог вам і Україні.

Слово надається Олександру Вікторовичу Гайдамаці, військовослужбовцю, представнику Збройних Сил України.

Віктор ГАЙДАМАКА, військовослужбовець, представник Збройних Сил України

Я, син матері-України, не можу стримати свого хвилювання у такий визначний історичний момент для рідного народу. Здійснилась його віковічна мрія про власну державність. І цей знаменний день — 1 грудня — наші нащадки відзначатимуть як свято перемоги добрих сил на землі.

Сказавши «так» суверенній Україні, воїни армії і флоту, прикордонники свідомо взяли на себе відповідальність за територіальну цілісність держави, захист мирного життя України. У цей історичний день народ України зробив вибір, обрав свого першого Президента. Ми, військовослужбовці, вітаємо Вас, шановний Леоніде Макаровичу, з обранням Президентом України.

Кожен із нас є сином своєї рідної матері і мені, як і моїм товаришам по службі, близькі та зрозумілі хвилювання наших батьків та рідних, які благословили синів на військову службу виконати свій почесний громадянський обов'язок. Ми запевняємо всіх солдатських матерів України, що

зробимо все для того, щоб у військових колективах української держави панували дух військового товариства і злагоди, назавжди покінчимо з негативними явищами, які, на жаль, до цього часу мали місце в окремих військових частинах. Будьте спокійні, дорогі наші рідні, за своїх синів-військовослужбовців. Народ України — мирний народ і ні з ким не збирається воювати. Але я хочу урочисто запевнити, що ми, військовослужбовці, громадяни України, будемо завжди вірними і відданими синами своєї Вітчизни, будемо сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, непохитно стояти на варті свободи, незалежності рідної України.

Леонід СМОЛЯКОВ, повноважний представник Росії в Україні

Я ощущаю волнение от той великой чести, которую мне предоставили, зачитать правительственную телеграмму от имени Президента Российской Федерации Бориса Николаевича Ельцина, которая поступила в адрес Президента Украины Леонида Макаровича Кравчука и была направлена 3 декабря 91 года в 12 часов дня.

Текст телеграммы:

Украина, город Киев, Президенту Украины Кравчуку Леониду Макаровичу.

Дорогой Леонид Макарович, искренне поздравляю Вас всенародным избранием Президентом независимой Украины.

Победа в первом туре голосования означает высокую степень доверия граждан к Вам лично и к тому политическому курсу, который Вы проводите.

Пользуясь случаем, хочу подтвердить, что и на новом этапе отношений, отсчет которых начался 1 декабря, Россия будет твердо привержена динамичному развитию всесторонних отношений между нашими государствами на основе согласованных принципов. Выражая надежду, что и впредь Украина и Россия — братские славянские государства — будут вместе идти по пути реформ во имя благополучия своих граждан. Желаю Вам, Леонид Макарович, больших успехов на новом государственном посту, здоровья и благополучия.

С уважением Президент Российской Федерации Борис Ельцин.

Я, пользуясь случаем, как полномочный представитель России на Украине хочу выразить поздравления Леониду Макаровичу Кравчуку от полномочного представительства, от себя лично и заверить, что этот новый институт представительства России на Украине, которого никогда не существовало в последнее десятилетие, будет тем действенным средством реализации наших взаимных интересов на практике, дальнейшего осознания взаимности наших интересов, обеспечения такого состояния отношений наших двух государств, которые бы способствовали расцвету и России, и Украины в едином творческом порыве.

Я родился в России. Но я, по существу, воспитанник Украины, я здесь 40 лет прожил, работал. У меня здесь живет мать.

И, конечно, я благодарен Президенту Ельцину, который доверил мне столь высокую неординарную, ответственную миссию, и буду вести ее с честью, чтобы быть достойным высокого звания полномочного представителя России на независимой свободной Украине.

Потім з промовою виступив Президент України Леонід Кравчук (друкується в номері).

Голова Комісії Верховної Ради України у закордонних справах Дмитро Павличко зачитав Послання до парламентів і народів світу (друкується в номері).

На цьому урочисте засідання Верховної Ради оголошується закритим.

Звучить Гімн України.

Далі відбулося пленарне засідання, на якому більшістю голосів Головою Верховної Ради України обрано Івана Плюща.

На знімках: у залі урочистого засідання; звучить свободолюбний гімн «Ще не вмерла Україна».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Л. КРАВЧУК: ...

ЗВІТ З ПРЕС-КО...

Л. Кравчук. Дозвольте мені щиро привітати всіх журналістів, які в період підготовки до референдуму і обрання Президента писали дуже активно, цікаво. Справді, був плюралізм думок.

Я читав ваші статті і читав весь час, тому що це стосувалося безпосередньо кожного з нас. Я хочу відзначити дуже активну роботу зарубіжних кореспондентів. Країни, держави, люди з усього світу дізнавалися про те, що діється на Україні, оперативно, кваліфіковано і правдиво.

Я маю сьогодні багато листів, поздоровлень, і саме з тих листів дізнався про те, що люди мали правильну інформацію про Україну.

Тому я радий сьогодні зустрітися з вами й сказати це. Висловити вдячність від себе і від мільйонів людей, які завдяки вашій праці мали правильне політичне уявлення, і це стало однією з важливих підвалин того, що народ України так активно проголосував за свою незалежність, за свою державу.

— Чи нема у вас побоювань, що самостійна й незалежна Україна може стати з часом тоталітарною державою?

Л. Кравчук. Нема в мене такого побоювання. Україна не стане тоталітарною державою за нинішнього керівництва. Але коли зміниться керівництво, то за те я вже відповідальності не несу. А воно змінитися може тільки волею народу. Народ дав владу Президентові. Є в нас Верховна Рада, переважна більшість якої сьогодні, я можу це сказати напевно, стоїть на демократичних засадах. І нема сумніву в тому, що при добрій співпраці Президента, Верховної Ради, уряду ми зможемо йти шляхом демократії, радикальних змін в економіці, в структурах влади. Йти швидко, спираючись на волю народу. Тим більше, що ми постараємося бути мудрими і зваженими, щоб не дати ніяких підстав баламутити народ тим, хто цього ще хоче. А будемо так діяти, щоб народ бачив приклад єднання, приклад організованості, приклад демократизму й законності.

— Уряд України в своїй програмі декларував найсміливіші реформи щодо створення ринкової економіки. Однак ми поки що тупцюємо на місці. Які заходи ви вживатимете найближчим часом у цьому напрямі?

Л. Кравчук. Передусім, я буду негайно ініціювати, щоб у грудні був прийнятий закон про роздержавлення і приватизацію.

Саме на основі цього закону Президент має творити механізми, укази, що дадуть можливість радикально змінити ситуацію. Це основне й визначальне тому, що це той фундамент, на засадах якого змінюватимуться всі економічні, соціальні пріоритети та регулятори, скажімо, фінансова, кредитна, банківська, грошова системи. Я до-

магатимуся
кратичними
розвитку Ук

— Сьогод
друковано з
Росії Борис
визнання Ук
оглядачів сх
чувати де
про можлив
дипломатичн
Україною і
умови, що
України. Х
прокоментув
сказали, як
ший розвито
Україною і
не. Ви —
чої влади.
ло б дізнат
шого уряду,
рили, що зб
ти прем'єра
ється незмі
тепер форму
бінету?

Л. Кравч
вої заяви
подобається
вить ніяких
які є загаль
міжнародни
жімо, це пр
тому я тут
но нічого пр

Тепер що
обережно ст
стрибків. Н
ні вправо, в
коли йдет
економічні
леми. Сього
ли поставит
міну уряду,
перше, нем
підстав, бо
ми можемо
раїна, вреш
лась щодо
сті остаточ
годнішній у
України з
ними функ
ловину, чи
це було
на уряд
лися одні
їх виконат
міг, тому щ
в політични
рах, то сьо
рі умови від

У нас є
ве бачення
цього треба
чути, як бу
цювати раз
дентом і Ве
нових умов
Україні. Це

Ми маєм
доб'ємося
стабілізації
урядом. Ал
ватиметься,
меться, зде
Стануть ефе
структури.
міністра, т
ше, так і с
Прем'єр-мін
разом з Пре

— У зая
ди було ск
їна вважає
року недійс
Україна та
ним договір
ви ставит
політичних
Радянським
звернення
чова до па
ніх республ
Союзу?

ПРЕС-КОНФЕРЕН...

Учора Голова Верховної Ради України Іван Плющ провів свою першу прес-конференцію на цій посаді. Почалася вона із зізнання Івана Степановича у прихильності до преси, телебачення й радіо, усіх засобів масової інформації вітчизняних і особливо зарубіжних.

Оскільки с
об'єктивним
дій допомо
українськи
вибори Пр
тільки цим
хав у себе
щирими, д
тими відпо
питання. І
ти, була д

ГОЛОС України

И УКРАЇНИ

ервом туре голо- ает высокую сте- граждан к Вам у политическому й Вы проводите.

лучаем, хочу под- и на новом эта- отсчет которых абря, Россия бу- риверженa дина- итию всесторон- й между нашими на основе согла- нципов. Выражая и впредь Украина братские славян- тва — будут по пути реформ ополучия своих аю Вам, Леонид ольших успехов ударственном по- и благополучия.

и Президент Рос- ации Борис Ель-

ь случаем, как представитель раине хочу выра- вления Леониду Кравчуку от пол- редставительства, и заверить, что нститут предста- ссии на Украине, гда не существо- днее десятилетие, йственным сред- ации наших вза- сов на практике, осознания взаим- интересов, обес- о состояния отно- двух государств, которые бы способствовали расцвету и России, и Украины в едином творческом порыве.

Я родился в России. Но я, по существу, воспитанник Украины, я здесь 40 лет прожил, работал. У меня здесь живет мать.

И, конечно, я благодарен Президенту Ельцину, который доверил мне столь высокую неординарную, ответственную миссию, и буду вести ее с честью, чтобы быть достойным высокого звания полномочного представителя России на независимой свободной Украине.

Потім з промовою виступив Президент України Леонід Кравчук (друкується в номері).

Голова Комісії Верховної Ради України у закордонних справах Дмитро Павличко зачитав Послання до парламентів і народів світу (друкується в номері).

На цьому урочисте засідання Верховної Ради оголошується закритим.

Звучить Гімн України.

Далі відбулося пленарне засідання, на якому більшістю голосів Головою Верховної Ради України обрано Івана Плюща.

На знімках: у залі урочистого засідання; звучить свободолюбний гімн «Ще не вмерла Україна».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Л. КРАВЧУК: ВИКОНАЮ ВОЛЮ НАРОДУ

ЗВІТ З ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Л. Кравчук. Дозвольте мені щиро привітати всіх журналістів, які в період підготовки до референдуму і обрання Президента писали дуже активно, цікаво. Справді, був плюралізм думок.

Я читав ваші статті і читав весь час, тому що це стосувалося безпосередньо кожного з нас. Я хочу відзначити дуже активну роботу зарубіжних кореспондентів. Країни, держави, люди з усього світу дізнавалися про те, що діється на Україні, оперативно, кваліфіковано і правдиво.

Я маю сьогодні багато листів, поздоровлень, і саме з тих листів дізнався про те, що люди мали правильну інформацію про Україну.

Тому я радий сьогодні зустрітися з вами й сказати це. Висловити вдячність від себе і від мільйонів людей, які завдяки вашій праці мали правильне політичне уявлення, і це стало однією з важливих підвалин того, що народ України так активно проголосував за свою незалежність, за свою державу.

— Чи нема у вас побоювань, що самостійна й незалежна Україна може стати з часом тоталітарною державою?

Л. Кравчук. Нема в мене такого побоювання. Україна не стане тоталітарною державою за нинішнього керівництва. Але коли зміниться керівництво, то за те я вже відповідальності не несу. А воно змінитися може тільки волею народу. Народ дав владу Президентові. Є в нас Верховна Рада, переважна більшість якої сьогодні, я можу це сказати напевно, стоїть на демократичних засадах. І нема сумніву в тому, що при добрій співпраці Президента, Верховної Ради, уряду ми зможемо йти шляхом демократії, радикальних змін в економіці, в структурах влади. Йти швидко, спираючись на волю народу. Тим більше, що ми постараємося бути мудрими і зваженими, щоб не дати ніяких підстав баламутити народ тим, хто цього ще хоче. А будемо так діяти, щоб народ бачив приклад єднання, приклад організованості, приклад демократизму й законності.

— Уряд України в своїй програмі декларував найсміливіші реформи щодо створення ринкової економіки. Однак ми поки що тупцюємо на місці. Які заходи ви вживатимете найближчим часом у цьому напрямі?

Л. Кравчук. Передусім, я буду негайно ініціювати, щоб у грудні був прийнятий закон про роздержавлення і приватизацію.

Саме на основі цього закону Президент має творити механізми, укази, що дадуть можливість радикально змінити ситуацію. Це основне й визначальне тому, що це той фундамент, на засадах якого змінюватимуться всі економічні, соціальні пріоритети та регулятори, скажімо, фінансова, кредитна, банківська, грошова системи. Я домагатимуся цього всіма демократичними способами заради розвитку України.

— Сьогодні в газетах надруковано заяву Президента Росії Бориса Єльцина щодо визнання України, і дехто з оглядачів схильний розтлумачувати деякі її положення про можливе встановлення дипломатичних відносин між Україною і Росією як певні умови, що Росія висуває до України. Хотілося, щоб ви прокоментували цю заяву і сказали, як ви бачите подальший розвиток відносин між Україною і Росією. І ще одне. Ви — керівник виконавчої влади. Отже, цікаво було б дізнатися про долю нашого уряду. Ви раніше говорили, що збираєтесь залишити прем'єра. Чи це залишається незмінним, і як буде тепер формуватися склад Кабінету?

Л. Кравчук. Щодо урядової заяви Росії. Вона мені подобається тим, що не ставить ніяких умов, окрім тих, які є загально визнаними за міжнародними нормами. Скажімо, це права людини. І тому я тут не маю абсолютно нічого проти.

Тепер щодо уряду. Я дуже обережно ставлюсь до різких стрибків. Ні вгору, ні вниз, ні вправо, ні вліво. Особливо коли йдеться про серйозні економічні та політичні проблеми. Сьогодні, скажімо, коли поставити питання про заміну уряду, то для цього, по-перше, немає в нас ніяких підстав, бо тільки сьогодні ми можемо сказати, що Україна, врешті-решт, визначилась щодо своєї незалежності остаточно, а отже, сьогоднішній уряд стане урядом України з усіма повновладними функціями, а не наполовину, чи ще менше, як це було раніше. І якщо на уряд раніше покладалися одні вимоги, а він їх виконати практично не міг, тому що був зав'язаний в політичних старих структурах, то сьогодні ми ці старі умови відкидаємо.

У нас є нова Україна, нове бачення проблем. Для цього треба побачити й відчути, як буде наш уряд працювати разом уже з Президентом і Верховною Радою в нових умовах, в незалежній Україні. Це перше.

Ми маємо спробувати й доб'ємося виходу з кризи і стабілізації з сьогоднішнім урядом. Але сам уряд змінюватиметься, уточнюватиметься, здешевлюватиметься. Стануть ефективнішими наші структури. А щодо Прем'єр-міністра, то, як казав раніше, так і сьогодні кажу, що Прем'єр-міністр працюватиме разом з Президентом.

— У заяві Верховної Ради було сказано, що Україна вважає договір від 1922 року недійсним. Чи вважає Україна таким чином недійсним договір 1654 року? Як ви ставитеся до майбутніх політичних союзів з Росією, Радянським Союзом і до звернення Президента Горбачова до парламентів колишніх республік колишнього Союзу?

Л. Кравчук. Ми виступали, виступаємо й будемо виступати за міждержавні угоди. Угода 1654 року — це була міждержавна угода. Вона не була багатосторонньою, союзною. Ми не сприймаємо договору 1922 року, тому що він був багатостороннім і передбачав творення єдиної централізованої держави, під яку підпали всі інші республіки, формально названі державами. Але сьогодні ми дотримуємося такої думки, щоб були тільки міждержавні угоди. І ми будемо зміцнювати й розвивати відносини з Росією. Це по-перше. По-друге, ми маємо з Росією договір, але я переконаний у тому, що можемо підійти до укладання ще одного договору з Росією відповідно до нових умов. Щодо Росії для нас ця політика є й буде пріоритетом. І союз з Росією не те, що Союз Суверенних Держав. Це просто союз з Росією, як союз двох великих народів.

— На урочистому засіданні Верховної Ради ви у президентській промові наголосили на тому, що незалежна Україна і Президент гарантуватимуть захист прав національних меншин. І будуть навіть відкриті школи, культурні заклади. У тому сумніву немає. Але є національна меншина, такий народ на Україні, у якого репресовано не тільки школи, а й сама національна державність. Це кримські татари. Як ви дивитесь як Президент незалежної України на відновлення національних прав кримсько-татарського народу на свою державу, бо нинішня територіальна автономія аж ніяк не розв'язує цієї проблеми. Як ви бачите її розв'язання? Дуже часто сьогодні в засобах масової інформації і у виступах Президента чи то колишнього СРСР, чи то майбутнього ССД, Михайла Горбачова паралель проводиться між республіками колишнього СРСР і Югославією. Як ви оцінюєте взагалі проведення таких паралелей?

Л. Кравчук. Стосовно кримсько-татарського народу в мене позиція така. Ми маємо створити для кримсько-татарського народу умови, і економічні також, для його переселення на свою батьківщину. Це перше й найголовніше нині. Тільки після того, як народ повернеться на свою землю, можна говорити про другий етап розв'язання проблем. Сьогодні про це говорити рано. І навіть не потрібно. Сьогодні потрібно вирішувати питання таким чином, щоб кримсько-татарський народ, який перебуває в Криму і є сьогодні меншиною відносно населення Криму, зайняв з урахуванням історичного аналізу відповідне місце в державних владних структурах, які є сьогодні в Криму. Ці структури мають найближчим часом, на мою думку, пройти демократичну процедуру виборів і перевиборів. Для цього потрібно утворити Конституцію, Закон про вибори і на конституційній основі обрати Верховну Раду Криму. З урахуванням того, що є, там можна було б рекомендувати, скажімо, мати якісь квоти, якісь, скажімо, чіткіші національні структури у місцевій Верховній Раді, які б засвідчили право більш вагомої участі кримсько-татарського народу у розв'язанні своїх проблем. А говорити про перетворення територіальної Кримської Автономної Республіки в національно-територіальну нема достатніх підстав.

Тепер щодо можливості югославського варіанта. Справа в тому, що такі розмови вже не нові. Останніми роками весь час іде така інформація, що, мовляв, коли ми розпадемося, то в нас почнуться міжнаціональні бійки й війни.

Я думаю, що такі розмови не є для нас аргументом. Аргументом є одне — право кожного народу через самовизначення утворити свою державу і встановити політичні й економічні зв'язки з іншими державами. Це — найголовніше. І коли ці зв'язки будуть рівноправні, то зникнуть будь-які підстави для національної ворожнечі.

Я можу поставити питання так. От, скажімо, живе росіянин у Луганській області. Чи живе він сьогодні там гірше, ніж росіянин у Саратовській області? Можу з повною відповідальністю сказати, що ні. І ніколи його життя не буде гіршим. Навпаки — буде кращим, я в цьому переконаний. І ми все робитимемо так, щоб життя росіянина в будь-якій області України було кращим, ніж навіть на землі його дідів і прадідів, у Росії. І в економічному, і в культурному, і в мовному відношенні, і тоді ніяких підстав для розбрату не буде. Адже чим тепер спекулюють наші керівники? Ось, мовляв, приблизно 70 мільйонів людей не живуть у межах своїх етнічних територій, і це є підставою для конфронтації. І весь час розігрується «російська карта».

Росіянам, кажуть, важко в Прибалтиці. Я за Прибалтику не хочу говорити, тому що там не був і нічого не бачив, а говорити за повідомленнями газет не хочу. Для політики газет недостатньо. Але хочу сказати про Україну: ми не дамо ніяких підстав для того, щоб розіграти «російську карту», як цього декому хотілося б.

— Якщо підняти передвиборні програми народних депутатів України, то більшість з них писали про те, що вони боротимуться з привілеями. Як нині з'ясувалося, деякі депутати заходилися вихоплювати для себе кварти-

(Продовження на 6-й стор.).

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Учора Голова Верховної Ради України Іван Плющ провів свою першу прес-конференцію на цій посаді. Почалася вона із зізнання Івана Степановича у прихильності до преси, телебачення й радіо, усіх засобів масової інформації вітчизняних і особливо зарубіжних. Оскільки саме журналісти об'єктивним висвітленням подій допомогли провести Всеукраїнський референдум і вибори Президента. Та не тільки цим Іван Плющ закохав у себе журналістів. А й щирими, дотепними, відвертими відповідями на їхні запитання. Це, можна сказати, була дружня бесіда на рівних. У ній і журналісти, і Голова Верховної Ради України торкнулись животрепетних сторін нинішнього й майбутнього життя нашої незалежної держави. Це і наступна робота парламенту, його організація, черговість прийняття законів, економічна політика, взаємовідносини з Президентом України Леонідом Кравчуком, політичними діячами інших держав, зокрема з Борисом Єльциним, Михайлом Горбачовим, Джорджем Бушем.

Докладний звіт про прес-конференцію Голови Верховної Ради України Івана Плюща буде надруковано.

Л. КРАВЧУК: ВИКОНАЮ ВОЛЮ НАРОДУ

(Продовження. Початок на 5-й стор.).

ри, машини, меблі, дачі, виделки. У будь-якій демократичній державі в разі такої інформації, мабуть, була б створена парламентська комісія, яка перевірила б по-справжньому факти, про які повідомляла газета «Коза». Чи не здається вам, що ви, як до недавнього часу Голова Верховної Ради України, несете пряму відповідальність за ту вакханалію, яку влаштували народні депутати, вихоплюючи для себе привілеї? Чи не здається вам, що депутати, які більше дбають про себе, ніж про свій народ, свою Батьківщину, настільки підірвали довіру в народу, що такий парламент не буде дієздатним, а отже, чи не слід цей парламент розпустити і призначити нові вибори на багатопартійній основі?

Л. Кравчук. З цими привілеями вже якось потрібно розібратися. По-перше, я проти будь-яких ніким не визначених привілеїв. Вони неприпустимі. Службова особа має оприлюднити те, що їй надається як службовій особі: зарплату, автомобіль, квартиру тощо. Все це має бути відкритим.

Але давайте візьмемо будь-кого з депутатів. Його обрав народ, народ йому довірив не тільки працювати, але й передбачив такі умови, щоб депутат мав усі елементарні умови для праці і життя. Скажіть, чи може народний депутат виконувати свої повноваження, коли він не має власної квартири? Не може. І в кожному цивілізованому суспільстві народний депутат чи депутат парламенту забезпечений всіма можливостями жити і працювати.

Якщо депутат не виконує своїх обов'язків, то його треба позбавити депутатського мандата не за те, що йому дали житло, а за те, що він не виконує своїх обов'язків. Ось і сьогодні в нас 130 депутатів у Києві вже другий рік живуть у готелях, без сім'ї, без дітей. Як можна не рахуватися з цим? Тому я, наприклад, за те, щоб депутат мав житло, бо це нормальне явище, тим більше, що він його бере не назавжди. Це по-перше. По-друге, придбати автомобіль для депутата — це його право, і вини Голови Верховної Ради в цьому нема. Я не можу заборонити депутатові писати заяву про те, що він хоче придбати автомобіль. Депутат не підпорядковується Голові Верховної Ради. Він підпорядковується тільки своїм виборцям. Це треба кожному знати: Голова Верховної Ради не може бути диктатором стосовно депутата. Якщо автомобіль потрібен депутатові, якщо він виконує свої обов'язки, то він купує його за свої гроші.

Але давайте подивимося, що в інших країнах має депутат. Цілий апарат, цілий штат. Усе для того, щоб він міг працювати. Щоб він міг і відпочивати. Інша справа, що від того депутата треба вимагати й реальної роботи. Але скажіть, у кого сьогодні ця реальна робота така, щоб нею можна було похвалитися? Не треба так зневажливо і брутально ставитись і до Верховної Ради, і до депутатів. Не треба, бо це є ознака низької культури. Не можна Верховну Раду ображати гуртом і говорити про депутатів, що всі вони такі, мовляв, продають направо й наліво. Повірте, це нікого не прикрашає. Якщо є конкретний приклад однієї людини, яка поводить себе не так, візьміть і опишіть, в чому справа. Але коли йдеться про Верховну Раду, навіть така шанована газета, як «Коза», не може, мені здається, ображати всю Верховну Раду. Розумієте, ну це нонсенс просто, я не знаю, як це можна навіть назвати. Я тільки про це кажу. А не те, що хтось боїться критики. Тільки ж треба по-людськи це робити. По-людськи. Людяність має бути. І не треба завойовувати таким чином собі авторитет.

— Яка мета вашої зустрічі, що має відбутися у Мінську, з головою Верховної Ради Бєларусі і з Президентом Росії? Чи планується на цій зустрічі обговорювати питання про створення якогось міждержавного співтовариства без участі центру, без участі Горбачова? І друге питання. У промові у Верховній Раді сьогодні ви сказали, що збираєтесь боротися зі спекуляцією. Чи означає теза, що таке поняття, як свобода торгівлі, не буде враховуватися?

Л. Кравчук. По-перше, я не можу говорити за Бориса Миколайовича Єльцина і за Станіслава Станіславовича Шушкевича тому, що в нас мета така: домовитися щодо економічних проблем. Я окреслив би їх так: лібералізація цін Росією і наші можливі дії. Це основна тема для розмови. А щодо інших, зокрема, політичних, то я не можу сказати, яке до них буде ставлення.

Щодо спекуляції. Вільна торгівля і спекуляція відрізняються одна від одної. Якщо людина прийшла в магазин і купила, скажімо, чобітки, а потім продає їх утричі дорожче і каже, що має на це право, то я не думаю, що це є вільна торгівля. І взагалі, давайте ми на час таких серйозних економічних потрясінь будемо підходити до життя не з точки зору правильних форм, а з точки зору тих реалій, які є. Коли я був під час виборів у селах на фермах, то я не знав, що сказати тій доярці, яка каже, що на базарі все є, а в неї нема навіть галош одягти, щоб піти подоїти корів. І коли я їй назву спекуляцію вільною торгівлею, то вона подумає, а може, скаже: «Ти, пане, гречки об'ївся». Тому треба реально дивитися на ситуацію і на час скрут треба діяти рішуче, щоб люди, які працюють, були забезпечені хоча б необхідним.

— Яким буде перший Указ Президента України, і що ви плануєте з конкретних справ на перші сто днів президентства?

Л. Кравчук. Першим Указом Президента буде Указ про механізми радикальної економічної реформи. Конкретніше: про роздержавлення і приватизацію, шляхи, форми, методи, строки. Тобто про те, як вона буде йти, якими методами, в яких формах. Це буде першою дією Президента.

— Вам доводиться зустрічатися з такими діячами українського походження, як Собчак, міністр культури СРСР Губенко, віце-президент Росії Руцкой, навіть Горбачов, мати якого українка. Що ви можете сказати про їхнє знання української історії, української культури? Чи є в них розуміння прагнення українського народу до незалежності? Чи Україна для них все ще залишається житницею, військовою і промисловою територією?

Л. Кравчук. Мені здається, що коли кожен з людей говорить про своє походження, от, скажімо, коли я б жив у Росії і говорив, що я є українцем у розмові з українцем, то цим самим я підкреслював би якісь духовні зв'язки. Потім, коли ця людина зустрічається з грузином і каже, що в її крові є частина грузинської крові, то це знову вона підтверджує якусь спорідненість, мовляв, бачте: ми свої, ми розуміємо один одного. Але щоб знати народ, щоб знати його потреби, треба з тим народом жити.

Мені здається, що величезної помилки припускаються теперішні політичні лідери, які не знають не тільки народу України, а й не знають, що діється в інших регіонах. І вважають, що можна мислити й діяти за старими схемами, мовляв, що я сказав, те ви й робіть. Ось така схема сьогодні вже не може працювати і ніколи вже більше, мені здається, не може працювати.

Я зустрічався з Собчаком. Він ставиться до України з повагою, але в нього є свій інтерес, а не наш, український. Тому ми не можемо його звинувачувати в чомусь. Нам потрібно робити своє. Ми гаємо багато часу на те, щоб доводити комусь те, чого він ніколи не сприйме. Це справа нереальна. Треба робити те, що нам належить, і нас зрозуміють усі. От, наприклад, Гаврило Попов говорив щось про Україну. Як писали газети, Михайло Сергійович про Харків щось сказав не те, що в історії написано. Але я не думаю, що це для нас є підставою для серйозних тривог. Я переконаний, що ніхто все ж таки не наважиться ставити територіальні питання на серйозному державному рівні.

— Скажіть, будь ласка, чи не будете ви добиватися впровадження посади віце-президента?

Л. Кравчук. Ви знаєте, що коли йшли дебати у Верховній Раді, я пропонував встановити посаду віце-президента. Мене не підтримали. Але з того часу йде навколо цього питання дискусія, і я з часом починаю думати, що, може, нам для молодої демократії не потрібно віце-президента. Тому, що ще не визначено, чим хто буде займатися. Одному легше знайти собі справу, ніж двом.

Коли я зустрічався в Києві з Бушем, то без запрошення приїхав Янаєв. І він весь час не знав, що йому робити в Києві. Він десь їздив, десь стояв, десь сидів. І врешті-решт признався Вітольдові Павловичу і мені: «Я весь час не знаю, що мені робити. Михайло Сергійович, — сказав він, — зі мною не ділиться, я десь там збоку». Я тільки сьогодні все це починаю пригадувати і думаю, що, може, воно й добре, що в нас нема віце-президента. Не тому, що хтось його боїться, а тому, що він не знав би, що робити. А уявіть собі, коли Президент ще не зовсім знає, що йому робити, і віце-президент не знає, то це вже не робота. Є логіка ще в одному. Коли б навіть я захотів, щоб був віце-президент, то вже нічого змінити не можна, бо віце-президент ніде не обирається. Він іде тільки в парі з Президентом. Таким чином, я думаю, що Верховна Рада вчинила мудро, коли поправила тоді Голову Верховної Ради, який не знав, що він буде Президентом.

— Мы все были знакомы с точкой зрения кандидата Кравчука, сейчас я хотел бы знать позицию Президента Кравчука. Как вы знаете, два дня назад господин Горбачев выступил за немедленное заключение Союзного договора. Я знаю, что кандидат Кравчук исключил украинское участие в СССР. Исключает ли теперь это участие Президент Кравчук?

Л. Кравчук. Это очень умный вопрос, и я на него отвечу таким образом. Действительно, кандидат в Президенты Кравчук стоял на том, что он не подпишет договора трехъярусного, в котором бы Украина потеряла свой суверенитет. Тогда я говорил как кандидат. Но вся, как говорится, штука состоит в том, что за это проголосовало 90,32 процента народа Украины, который за то, чтобы Украина не подписывала этого договора.

Если я на всех встречах и на телевидении говорил, что Украина не подпишет, и за меня проголосовало почти 20 миллионов людей, и все остальные кандидаты говорили, что нельзя подписывать, и за них проголосовали остальные, то за эту точку зрения проголосовал 31 миллион народа Украины. И уже даже Президент не в состоянии ничего изменить. Народ сказал свое слово.

— Засоби масової інформації, зокрема, колишні центральні, наші республіканські, виписуючи портрет Президента, одностайні в тому, що ваше народження як політичного діяча треба відраховувати від тих перших політичних дискусій з представниками Руху, які ви започаткували на телебаченні. Яке місце займе у вашій президентській діяльності телебачення не тільки як трибуна Президента, а як засіб масової інформації, який потребує вашої надзвичайної уваги щодо його зміцнення, реконструкції, оновлення і становлення?

Л. Кравчук. Дійсно, під час дискусії з Рухом я відчув реальну складність політичної ситуації в Україні. Тому що одна справа в тихому кабінеті, в затишку сидіти і виписувати слова, а інша — вийти до народу, оприлюднити свою точку зору, своє бачення, свою позицію, свою підготовленість. Це була надзвичайно складна для мене робота, перша в моєму житті на телебаченні така робота. То була добра школа. Думаю, що для моїх опонентів вона теж не пройшла без якихось добрих наслідків.

Сьогодні телебачення і радіо є найбільш масовими каналами, через які можна найшвидше донести будь-яку інформацію, будь-яку позицію. Це по-перше. По-друге, в умовах, коли паперу в нас дедалі менше і менше, а можливості газет звужуються, хоч ми будемо робити все для того, щоб вони не звузилися до тієї межі, коли уже є небезпека інформаційного голоду, роль радіо і телебачення важко переоцінити.

Так що я буду цінувати і широко користуватися вашими можливостями.

— Пане Президенте, в Україні стало звично говорити про Союз як колишній. Але Союз існує. Є Президент, є Держрада, є союзні міністри, є всесоюзна Верховна Рада. Яке відношення мають ці союзні органи до нас в Україні? І друге запитання. Нині будується економічний Договір. Верховна Рада має обговорювати і вирішити: ратифікувати його чи ні? Яка буде ваша рекомендація?

Л. Кравчук. Ці союзні органи і до цього вже не мали прямої дії до Української держави, українського уряду. Вони мають пряму дію тільки до тих залишкових структур загального союзного підпорядкування, які є на нашій території. Ну, скажімо, війська. Збройні Сили не є сьогодні українськими. Сказати, що вони зовсім позбавлені можливості впливати на ситуацію в Україні, я не можу. І заява Верховної Ради ще не знімає всіх цих проблем до тих пір, доки не будуть розв'язані остаточно процедурні питання. Скажімо, буде утворена національна армія в Україні, тоді ми матимемо договірні відносини з Міністерством оборони, щоб поетапно вирішити все, що належить, не доходити до конфронтації. Ми будемо діяти через договори, через зустрічі за «круглим столом». Я не прихильник того, щоб після прийняття Верховною Радою Декларації ми перестали зустрічатися, обговорювати, вирішувати. Це життя.

— Економічний союз: ви підтримуєте його чи ні?

Л. Кравчук. Ми підтримуємо союзи між державами. Це моя позиція. У Європі існує, скажімо, така ситуація, коли п'ять-шість держав чи десять можуть зійтися в якийсь економічний союз. І тоді для того, щоб вони працювали плідно, потрібен якийсь орган. Але цей орган не є центральним. Він не є державним. Він може бути міждержавним, координуючим. Так і в нас. Ну, скажімо, Росія, Україна, Бєларусь. Для нас спільною проблемою є екологія, зокрема чорнобильська проблема. Ми можемо домовитись у цьому плані мати якийсь орган, який координував би наші спільні дії.

Тобто я за те, щоб економічні союзи, союзи спільності були, але без будь-якого центрального органу.

— Це означає, що ви не будете за те, щоб Верховна Рада ратифікувала існуючий документ про економічний союз?

Л. Кравчук. Я бачу, що він до того, доки його ратифікує Верховна Рада, розпадеться сам по собі.

«Голос України»: — Леоніде Макаровичу, прийміть вітання від нашого колективу. А тепер запитання. В ході президентської кампанії ви опиралися якоюсь мірою на старі державні структури і обіцяли, що не будете нікого рішуче розганяти. І сьогодні це повторили. А що ви будете робити, якщо ці структури сприймуть це як дозвіл проводити політику? Тим більше Олександр Олександрович пообіцяв, що його соціалістична партія скоро прийде до влади. Яким чином і що ви будете робити з тими, хто протидіятиме вашим «П'ять «Д»?

Л. Кравчук. А уявіть собі, що Олександр Олександрович вийшов на трибуну і сказав, що його партія не прийде до влади. Він же не міг такого сказати.

Він сказав те, що хотів сказати. Але це не означає, що так буде. Розумієте? Олександр Олександрович каже своє, хтось інший теж каже своє. Нехай собі з богом каже. Це його справа. А той, хто буде заважати виконувати програму, яка визначена сьогодні і підтримана Верховною Радою і народом, він буде відсторонений від такої можливості. Незалежно від того, до якої партії чи групи належить.

— Шановний Леоніде Макаровичу, наша соціально-побутова лексика останнього часу збагатилася такими поняттями, як шокова терапія, непопулярні заходи. Але поки що лексика. Чи не стане президентство тією новою владною структурою, яка врешті-решт ознайомить народ України і на практиці з цими непопулярними заходами через нерішучість уряду в ре-

(Закінчення на 7-й стор.).

Парламентська хроніка

УПЕРЕД З НОВИМ ГОЛОВОЮ

Ранкове засідання 6 грудня

Депутати заслухали колишніх кандидатів у Президенти України І. Юхновського, В. Чорновола та Л. Табурянського. Обговорили порядок подальшої роботи сесії і прийняли в остаточному варіанті Постанову парламенту «Про порядок введення в дію Закону України «Про пенсійне забезпечення». На дій сесії будуть розглянуті також Закони України про оборону, Збройні Сили України, про колективне та фермерське сільські господарства, ряд постанов про територіальні зміни в адміністративному устрої республіки.

Виступили перед депутатами їхні колеги, які не змогли реалізувати своє право стати Президентом України. Якщо абстрагуватися від особистостей і дещо свого розуміння перспектив розвитку республіки, то всі колишні кандидати не проти того, щоб Україна стала справді незалежною державою світового гатунку. Причому робити це збираються зусиллями всіх політичних і громадських організацій республіки, а це справді серйозна запорука успіху на обраному важкому шляху. Даремно, мені здається, іронізували депутати над словами Леопольда Табурянського, що історія все розставить по своїх місцях. Вона вже зробила це щодо України, і сьогодні головне, що кожний будівничий нової держави теж знайшов своє місце в цьому процесі. Особливо це стосується депутатів парламенту, адже тепер у нього з'явилася серйозна противага і «підштовхувач» — демократично обраний Президент, який в разі продовження безплідних дискусій Верховною Радою замість гідної законодавчої роботи може й поставити питання про розпуск. Такий закон прийнято самими депутатами, а отже, як мовиться, знали, що робили.

Новий Голова Верховної Ради Іван Плющ це, як на мене, зрозумів. Він закликав депутатів плідно працювати в комісіях, а біля мікрофонів тільки «шліфувати» законопроекти і не влаштовувати змагання в красномовстві. І. Плющ відверто зазначив, що в цей перехідний період не можна прийняти жодного ідеального закону, але треба приймати їх такими, як є, щоб вони хоч трохи поліпшили життя людей. А це і є позиція здорового глузду, бо потопаючий, який боїться замочити, наприклад, краватку, обов'язково втопиться. І наш парламент не може дозволити це по відношенню до народу України, який давно заслужив кращого життя.

Уже з двох годин першого засідання під головуванням І. Плюща можна зробити висновок, що ми маємо Голову, який безкомпромісно і навіть деколи жорстко проводитиме свою лінію.

Депутати, нарешті, порадували наших пенсіонерів, прийнявши Постанову про введення в дію Закону «Про пенсійне забезпечення». Мінімальний розмір пенсії — 221 карбованець. На це передбачено 66,4 мільярда карбованців, і Закон у повному обсязі набере чинності з 1 квітня наступного року. Кабінетові міністрів до 15 грудня доручено внести на депутатський розгляд механізм коригування пенсій, що пов'язано з інфляційними процесами.

На соціальне страхування відраховуватимуть всі. Всі підприємства, які використовують найману працю, незалежно від форм власності сплачуватимуть 61 відсоток, а бюджетні організації та установи — 37 відсотків від фонду оплати праці. Кожний громадянин гарантуватиме власну безбідну старість одним відсотком зі своєї зарплати.

Володимир СКАЧКО,
парламентський кореспондент «Голосу України».

Л. КРАВЧУК: ВИКОНАЮ ВОЛЮ НАРОДУ

(Закінчення. Початок на 5-й, 6-й стор.).

алізації якихось радикальних введень, якихось радикальних реформ.

Л. Кравчук. Бачите, основні позиції можливих і реальних найближчих дій і на перспективу я виклав сьогодні у своєму виступі. Це зовсім не означає, що не можуть бути якісь доповнення або зміни, залежно, як піде справа. Я казав не раз, що ми не живемо в тій державі, яка має столітню, тисячолітню історію державності, з усіма своїми зв'язками — внутрішніми, політичними, економічними. Ми весь час жили у великій тоталітарній, імперській державі, і ці зв'язки будувалися, не виходячи з внутрішніх інтересів народу України, а з інтересів усієї держави. І розірвати їх ми не можемо. Отже, можуть бути якісь доповнення і зміни. Але я буду керуватися тим, що перш ніж їх зробити, пораджуся із Верховною Радою, з політичними силами, зокрема з Рухом. Я проти того, щоб укази народжувалися в кабінеті без підтримки політичних сил і владних структур.

— Леоніде Макаровичу, в західних областях України і по цілій Україні ви мали конкурентів. Вони набрали десь понад 30 відсотків голосів. Всі претенденти в Президенти сьогодні заявляють про те, що вони стоять на позиціях конструктивної опозиції. Які у вас наміри співпраці з ними? І друге, дуже коротке запитання: Редакція нашої газети проаналізувала програму національно-визвольного руху в західних областях України 1939—45 років. Якщо взяти сьогоднішню Декларацію і всі документи, що прийняла Верховна Рада, і ту заяву, яку ви сьогодні зробили, вони майже ідентичні, тобто всі за незалежну самостійну державу. Яка ваша оцінка і ставлення будуть до борців за волю України цього періоду?

Л. Кравчук. По-перше, я буду також за те, щоб співпрацювати з усіма, не тільки з кандидатами в Президенти. За кожним з них стояла якась політична сила, з якою потрібно співпрацювати.

Головне, щоб об'єднати всі сили, не акцентуючи увагу на прізвищах, упередженості абсолютно ні до кого не маю. Президентська боротьба — це одне, а життя — інше.

Тепер щодо другого запитання. В кожному русі, в політичному, філософському, в кожній школі завжди є різні течії, різні, навіть полярні, і виконавські сили. Скажімо, є філософія, є політика, теорія, а є бойовики, які здійснюють цю політику. Політика може бути гуманною, а ті, хто її реалізує, можуть сплюндрувати, знівечити, перекрутити цю політику і принести зло народові. Я за те, щоб кожного розглянути зокрема, а не загалом.

Хочу подякувати за цікаву зустріч, побажати вам добра, щастя і здоров'я. До побачення.

Неофіційні зустрічі —

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ОДНА, ЛІНІЇ ДО ЇЇ ВИЗНАННЯ ДВІ

Американський дипломат, який побажав залишитись невідомим, поділився інформацією про наступний візит в Україну в середині грудня цього року державного секретаря США Джеймса Бейкера.

З його слів стало відомо, що у вищому керівництві США існують дві лінії ставлення до визнання Сполученими Штатами незалежності України. Одну з них репрезентує міністр оборони США Річард Чейні, і полягає вона в тому, що Україну треба визнати негайно і вже після цього розв'язувати з нею проблеми без'ядерного статусу, знищення ядерної зброї (а не передачі її в Росію), додержання стратегічного балансу в Європі, забезпечення прав людини та національних меншостей.

Друга лінія державного секретаря США Джеймса Бейкера, полягає в тому, щоб обіцяти Україні визнання, але не визнавати і таким чином одержати гарантії розв'язання всіх питань, зокрема сплати Україною частини зовнішнього боргу СРСР.

До чого схиляється Джордж Буш, який, як відомо, поздоровив народ України із здобуттям незалежності, залишається тільки гадати. Але це не дивно — великі зміни у великій політиці відбуваються завжди зненацька і звикати до них важко.

Американський дипломат заявив, що такий стан справ викликаний впливом на політиків фактора особистості Михайла Горбачова, що межує з неприйняттям політичних реалій в колишньому СРСР. Крім того, багато політиків у керівництві США ніяк не можуть відійти від спілкування з одним керівником СРСР до спілкування з багатьма лідерами незалежних республік-держав.

Одне можна стверджувати напевно: старого ставлення Заходу до радянського центру вже не може бути.

Володимир СКАНЯ.

СВІТ ВІТАЄ УКРАЇНУ

УРЯДОВА, КИЇВ, ПРЕЗИДЕНТУ КРАВЧУКУ

Вельмишановний Леоніде Макаровичу! Прийміть найсердечніші поздоровлення у зв'язку з обранням вас першим Президентом України. Дозвольте висловити впевненість, що ваша діяльність послужить подальшому зміцненню багатосторонніх зв'язків з народами інших суверенних республік, відродженню культури, піднесенню духовності і моральності, поглибленню міжнаціонального культурного співробітництва.

Міністр культури Союзу Микола ГУБЕНКО.
Москва.

ПРИВІТАННЯ

Дорогі наші українські брати і сестри, дорогі колеги!

Поздоровляємо всіх вас із створенням незалежної Української держави! Ми щиро раді, що здійснилися вікові мрії і сподівання вашого великого народу. Бажаємо миру і благополуччя вашій прекрасній землі.

Спілка літераторів, Республіка Узбекистан.

Шлемо найщиріші вітання з нагоди всенародної підтримки Акта незалежності України ця історична подія відкриває перед народом нашої держави світлі горизонти творення щасливого життя віримо що у газеті «Голос України» могутньо звучатиме голос молодої незалежної України.

З повагою голова виконкому
ГУСЕЛЬНИКОВ.
Хмельницький.

ПРИВІТАННЯ

Шановний пане Кравчук!

Щиро вітаємо Вас з обранням на високий пост Президента України.

Президентські вибори в Україні були актом творення української державності. Тверду волю народу до здобуття своєї державної незалежності переконливо підтвердив референдум, що відбувся водночас із виборами президента. Висловлюємо сподівання, що Ви, пане Президенте, будете вірними цій волі і проявите рішучість у розбудові незалежної української держави на основі загальносуспільної згоди і демократичного вибору. Для нашої національної свободи згубна будь-яка спроба відновлювати той чи інший «єдиний простір», що протягом століть був для України простором неволі і жорстокого національного гноблення.

Маємо надію, що Президент України всіляко сприятиме становленню громадянського суспільства, прогресивним перетворенням на всіх ділянках суспільного життя.

Закликаємо народ України до консолідації на грунті демократії і державної незалежності нашої Батьківщини.

Президія Національної Ради Демократичної партії України.

ІЗ ЗВЕРНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ФОНДУ КУЛЬТУРИ

Дорогі українці всього світу!

Тяжкі змагання багатьох поколінь за національне відродження увінчалися зорею нашої вистражданої державності!

Привітай же, світе, Соборну Україну, її талановитий, мужній і мудрий народ, котрий завжди поціновував як найвищу, непреходну вартість шанобу до всяк сущих народів Землі!

Починається новий, вельми нелегкий етап — реального утвердження повного суверенітету. Закликаємо всіх, незважаючи на відмінності в політичних поглядах, до національної згоди задля загального добра — розбудови незалежної Соборної України.

Добра і щастя всім народам Світу!

ІЗ ЗАЯВИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПОСЛАННИКА УРЯДУ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА В УКРАЇНІ

Народження незалежної української держави, яке Польща з задоволенням вітає, має головне значення у плані європейської системи співробітництва й безпеки.

Саме тому у офіційному тексті визнання України польським урядом підкреслено наше переконання, що незалежна Україна буде у повному обсязі дотримуватись усіх зобов'язань, які стосуються міжнародних договорів у справі як звичайної, так і ядерної зброї.

Одночасно належить підкреслити, що Польща не має жодних кордонних проблем з Україною.

Польща має також надію на постійне благополучне будування умов розвитку національних меншостей — польської на Україні та української у Польщі.

Польща передбачає самостійну Україну як свого головного партнера в близьких й різноманітних, добросусідських відносинах.

* * *

ПЕКІН, 4 грудня. «Народи Китаю і України зв'язує традиційна дружба. Ми сподіваємось, що дружні відносини збережуться і розвиватимуться і надалі».

МЗС КНР, Пекін.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК

ВИЗНАННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ НОВОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

У дипломатичних колах

Наш референдум став безпрецедентним за своєю могутністю поштовхом до зростання міжнародного авторитету України. Зарубіжні країни почали дипломатично визнавати нашу незалежну державу. Першими прийняли таке рішення Польща, Угорщина (яка вже надала своєму колишньому генеральному консульству в Києві статус посольства) та Канада. Ми звернулися до керівників дипломатичних представництв цих країн у Києві з проханням відповісти на два запитання. Перше з них: чим викликано рішення їхніх урядів визнати Україну як незалежну державу? Друге: як, на думку дипломатів, розвиватимуться відносини України з репрезентованими ними країнами після цього визнання?

Єжі КОЗАКЕВИЧ,
Спеціальний Посланник Уряду Республіки Польща в Україні

По-перше. Україна — найближчий сусід Польщі. Наша історія протягом багатьох років так само, як і ваша — багата, складна, тяжка. Польська історія — це історія боротьби за волю. І хто краще за нас, поляків, знає, що це таке — не мати свободи, не мати власної держави. І кожний акт цієї боротьби мав оптимістичне гасло: «За нашу і вашу волю!» Так було завжди.

Що ж до політичного аспекту, то я б перефразував відому тезу: «Не може бути вільної Росії, якщо не буде вільної Польщі» на: «Не може бути вільної Польщі, якщо не буде вільної України».

Тепер, коли протистояння пактів на континенті йде в небуття, ми вважаємо, що настали часи переговорів і розвитку відносин між рівними партнерами. А рівний партнер — це той, який спроможний сам вирішувати всі проблеми міжнародних відносин.

Такі основні підстави для нашого визнання України як незалежної держави. Два тижні тому до Києва приїздили офіційні представники на чолі з головою нашої делегації на загальноєвропейських переговорах з питань роззброєння. У столиці України вони вели переговори з проблем безпеки в Європі, дислокації збройних сил, майбутнього ядерної зброї тощо. Результати цих переговорів були настільки важливі й багатообіцяючі, що стали важливим стимулятором у справі нашого взаєморозуміння. Я переконаний, що більшість держав волілa б визнати незалежність України, проте лише після того, як ваша держава визначиться із згаданих питань. Оскільки ж ми — сусіди, то для нас рішення про визнання було легшим, ніж для інших.

По-друге. Вчора нас прийняв Президент України Л. Кравчук. Як я зрозумів, він вважає, що першим Президентом зарубіжної країни, якого хотіли б бачити у столиці України, є Л. Валенса. Минулого дня я передав Президентові України листа Л. Валенси (надрукований у вчорашньому номері «Голосу України» — **Ред.**).

Основа для розбудови відносин існує, причому — досить міцна. Маю на увазі цілу низку договорів, які вже укладено.

Що ж до перспектив, то мені здається, що деяким українським службовим особам варто було б змінити своє ставлення до відносин із зарубіжними країнами. Я розумію, що ваші політичні структури просто не мають тут відповідних традицій.

Саме Україна, а точніше — ваш міністр закордонних справ А. Зленко — був ініціатором останнього в часі акта розбудови двосторонніх відносин. Але в повсякденному житті з'ясовується, що в київських офіційних структурах це майже нікому не потрібно. Я маю плідні контакти з місцевою опозицією, але коли звертаюся до деяких державних установ, зокрема міністерств, то наштовхуюся на мур байдужості.

Боротьба з бюрократизмом — це проблема, болюча для всіх посткомуністичних держав, і праця для багатьох поколінь. Але боротися таки треба, адже йдеться про перебудову менталітету, на якому минувшина залишила кривавий слід.

Потрібна й послідовність у діях. Порівняно недавно біля мого кабінету гуртувалися в черзі польські бізнесмени, ладні вкласти гроші в українську економіку. Але після того, як Верховна Рада прийняла рішення щодо парафування союзного економічного договору, всі вони повернулися додому. Я розумію їх: ніхто не хоче ризикувати власними грішми, не знаючи, чи буде Україна справді самостійною, чи знову все розчиниться у «спільному економічному просторі» колишнього Союзу.

Отже, незалежність і, відповідно, гарантії розміщення капіталу є тим важелем, який матиме вирішальне значення для розбудови економічних зв'язків.

Андраш ПАЛДІ,
Тимчасовий Повірений у справах Угорської Республіки в Україні

По-перше. Угорський уряд завжди визнавав і підтримував право народів на самовизначення. Ми вважали, що народи самі повинні вирішувати, чи хочуть вони йти шляхом незалежності і суверенітету.

Без самовихваляння можу заявити, що ми вже приблизно півтора року тому, а особливо після прийняття Верховною Радою України Декларації про незалежність, цілком упевнилися у тім, що не можна зупинити демократичний рух України, прагнення народу республіки до суверенітету. Питання було лише в тому, скільки часу потрібно буде для завоювання повної незалежності. Рішення парламенту України від 24 серпня і референдум 1 грудня показали, що наші розрахунки були правильними.

За минулі півтора року ми не бездіяли. Угорський уряд підтримує тісні контакти з керівниками України. Ця практика знаходить відображення не тільки у зустрічах лідерів, але і в тому, що підписані важливі для обох країн угоди, зокрема, консульська конвенція, декларація про права національних меншин, угода про культурні зв'язки тощо. Члени угорського керівництва не один раз говорили про те (останній раз — під час візиту до Києва міністра закордонних справ Г. Єсенскі), що угорський уряд задоволений покращанням становища угорської меншини, яка проживає на Закарпатті, тим, що відбувається в останні три роки, і має надію, що для урегулювання існуючих ще не вирішених питань у обох сторін є добра воля.

Природним продовженням цього добросусідського співробітництва є заява угорського уряду від 28 листопада про те, що він установить дипломатичні відносини з Україною. Цей намір реалізовано 3 грудня, коли ми підписали з міністром закордонних справ України А. Зленком протокол про встановлення дипломатичних відносин.

По-друге. Ми вважаємо, що народження незалежної України значно змінить ситуацію у Східній Європі. Виникла держава європейського масштабу, яка скаже власне слово з основних питань, що стосуються майбутнього політичних відносин на континенті. Україна включається в Хельсінкський процес, стане важливим фактором на переговорах про роззброєння.

Для Угорщини є дуже важливим той факт, що нашим найбільшим сусідом буде суверенна Україна, з якою ми хочемо мати хороші зв'язки, засновані на взаємній довірі.

Загальновідомо, що третина угорської нації живе поза нашими кордонами. Із них 160—200 тисяч чоловік — на Україні. Наш уряд має надію на те, що угорці в Закарпатській області будуть повноправними членами незалежної, демократичної України.

Ми розраховуємо і на те, що економічні контакти країн вже наступного року просунуться вперед від сьогоднішнього — низького — рівня і взаємний товарообіг почне збільшуватися.

Ми вважаємо, що контакти між українськими і угорськими підприємствами мають хорошу основу, у багатьох випадках ці зв'язки мають десятилітні традиції. Потенційні можливості також великі. Маємо надію, що парламент України прийме важливі економічні закони, український уряд сам буде визначати економічну політику країни, підприємства одержать достатньо самостійності для того, щоб здійснити гнучке і взаємовигідне співробітництво зі своїми угорськими партнерами.

На нашу думку, економічна структура України і Угорщини вигідно доповнюють одна одну, що може послужити хорошою основою для розвитку економічних зв'язків. Угорський уряд, статус якого підвищений з генерального консульства в посольство, і надалі робитиме все для розвитку і поглиблення дружніх зв'язків двох країн.

Нестор ГАЙОВСЬКИЙ,
Генеральний консул Канади в Києві

По-перше. Те, що відбувається в колишньому Радянському Союзі, є точкою нового відліку подій. Канада вважає, що їх необхідно ввести у певну «систему координат», зокрема залучити Україну до загальноєвропейського конструктивного діалогу з питань прав людини, забезпечення рівноправного існування національних меншостей тощо. Канада прагне бачити незалежну Україну у світовому співтоваристві і тому хотіла б, щоб вона неухильно додержувала цих загальних принципів. Більше того, моя країна воліла б у згаданому діалозі відігравати стабілізуючу роль. (Я знову-таки кажу про комплекс проблем не «суто українських», а «загальносоюзних».) Хочу підкреслити, що свою роль у дипломатичному визнанні України відіграв фактор впливу на позицію мого уряду в цьому питанні громади канадців українського походження.

По-друге. Коли ми встановлювали дипломатичні відносини з Україною, то прагнули зробити це на якомога міцніших засадах. Зокрема, маючи юридичну основу (якою є факт існування цих відносин), можна розвивати економічні, комерційні, фінансові зв'язки. Ось дрібний, але характерний приклад. Сьогодні вранці я мав бесіду з канадським бізнесменом, який веде свої справи в Україні, але досі був змушений робити це «через Москву». Віднині ж його контракти укладатимуться в Україні без будь-яких посередників. Так само, як до вашої скарбниці надходитимуть усі податкові та інші відрахування з нього, які ще вчора осідали «в центрі».

А ось приклад значно глобальніший. Канада запропонувала Україні позику в 50 мільйонів доларів. Донедавна ми не знали, хто одержить від цих грошей зиск і куди вони взагалі підуть. Тепер у нас є юридичний партнер, який відповідатиме за позику і сплачуватиме відсотки, і ми зможемо вільніше оперувати і в інших галузях, пов'язаних з фінансами. До речі, про згадану позику. Її можна буде надати негайно після того, як уряд України визначить безпосереднього одержувача грошей (слід сказати, з повною відповідальністю за можливий фінансовий ризик їх неефективного використання). Чи будуть це ваші зовнішньоекономічні відомства, чи Національний банк України, звичайно, вирішувати не нам. Ми задоволені заявою пана В. Фокіна про те, що Україна сплачуватиме свою частку зовнішнього боргу колишнього Союзу. Канада неодноразово надавала позики СРСР, проте ми не знаємо, куди пішли ці гроші. Здається, цього не знає і народ України.

Цими днями в Києві відбудеться зустріч високопоставлених канадських урядовців з представниками влади України, під час якої детально обговорюватимуться різні аспекти комплексу питань, пов'язаних з дипломатичним визнанням України. Від результатів цих переговорів залежить перспектива підвищення статусу генерального консульства Канади. Як тільки всі питання буде вирішено, ми зробимо те, що вже зробили наші колеги по дипломатичному корпусу — угорці: поміняємо вивіску на резиденції, зазначивши на ній, що тут знаходиться Посольство. До речі, днями ми почнемо візову діяльність (щоправда, поки що в обмежених масштабах).

Я глибоко переконаний: той спільний новий відлік подій, про який йшлося на початку нашої розмови, стане віхою в канадсько-українських відносинах.

Інтерв'ю провів Володимир САВЦОВ, редактор міжнародного відділу «Голосу України».

Експрес-новини

Голови Верховних Рад Литви, Латвії і Естонії Ландсбергіс, Горбунов і Рюйтель підписали Паризьку хартію Ради з питань безпеки і співробітництва в Європі (РБСЄ). Три держави Прибалтики були прийняті в РБСЄ у жовтні цього року. Хартія є заключним документом, прийнятим на зустрічі глав країн — учасниць Гельсінкського процесу в Парижі у листопаді 1990 року.

* * *

Демократичні активісти, журналісти та вчені з Північної Америки відкрили конференцію в Будапешті. На триденному форумі обговорюватимуться національні питання, а також проблеми релігійної напруженості у Центральній і Східній Європі.

* * *

Парламент Німеччини прийняв законопроект, який дозволятиме проводити розслідування можливих зв'язків його депутатів з колишньою східнонімецькою службою держбезпеки «Штазі». Втім, такий захід потребує ухвалення двома третинами бундестагу.

* * *

Багдад продовжує відмовлятися від співробітництва з інспекторами ООН, заявив Екеус, високопоставлений представник Організації Об'єднаних Націй, відповідальний за демонтаж іракської зброї масового знищення. Рада Безпеки розглядає питання щодо послаблення економічних санкцій проти Іраку.

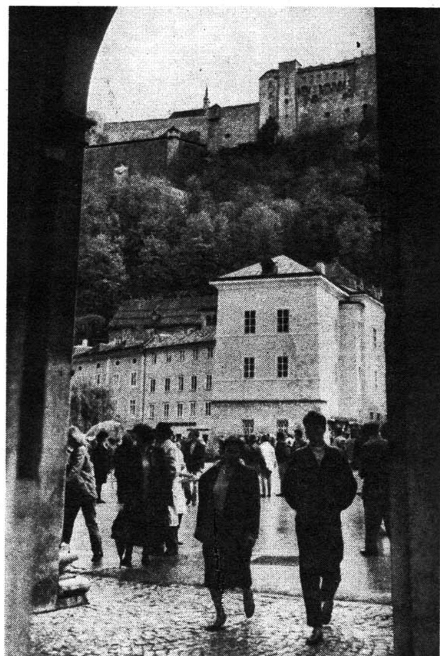
* * *

Американські і кувейтські війська візьмуть участь у спільних маневрах, що проводитимуться в Кувейті.

ТУТ ЖИВ ГЕНІЙ

Генії — незручні люди, їх важко зрозуміти. Серед найбільш загадкових геніїв усіх епох — Моцарт. Його життя й творчість і сьогодні, коли відзначається 200-річчя з дня народження, лишаються поки що в тумані припущень, гіпотез. «Формулу не знайдено», — найчастіше у відчаї зізнавалися досить відомі й солідні дослідники.

Найсокровенніше справді сховано у Моцарта надійно. І тільки він один здатний вести демонічну боротьбу з самим собою. Зовні бути дивакуватим, грайливим, здатним й на хлоп'яче хуліганство, внутрішньо — закритим наглухо. Це те стратегічне поле, де він — полководець, солдат, раб і пан... Туди доступу нема нікому, бо там таїна творчості. Там завихрюються бурі, клекочуть океани, там тихо пливуть білі лебеді й ніжні дівчата плетуть вінки... Про це здогадуємося, слухаючи його геніальну музику, в якій далека глибина відкривається дедалі більше, але не до кінця.

Фантастична річ! Геній, чия творчість випередила віки, водночас радісно визнаний сучасниками, вмирає в жалюгідній бідності. Його ховають, висловлюючись по-сучасному, у «братській», спільній з іншими бідняками, могилі. Місце на цвинтарі святого Марка у Зальцбургу, місті, всипаному лаврами слави й популярності Моцарта, невдовзі губиться. Місце, де покоїться найбільший геній людства, залишається ще однією таїною.

Але живе космічна музика Моцарта. У його рідному місті свято бережуть пам'ять про нього. Бо людству було б дуже незатишно на землі, коли б його не супроводжувала музика Моцарта.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

На знімках: місто Зальцбург пам'ятає Моцарта.

Фото Ігоря ПЕТРОВА.

КОРОТКО

Спробу радикально змінити кризовий стан справ у сільському господарстві республіки зробив президент Киргизстану Аскар Акаєв. Він видав указ, який передбачає заснування спеціального земельного фонду для фермерських господарств. Земля до фонду вилучатиметься в тих радгоспів і колгоспів, рентабельність яких не перевищує 15 відсотків.

* * *

Неробочими днями оголошені парламентом Бєларусі католицьке й православне Різдво. Католицьке святкуватиметься 25 грудня, а православне — 7 січня.

* * *

Народне ополчення формується в Латвії. «Його завдання — охороняти латвійську землю, в разі потреби навіть зі зброєю в руках», — заявив голова латвійської Верховної Ради Анатолій Горбунов. Сам він склав присягу як командуючий ополченням Латвійської Республіки.

* * *

Законопроект про освіту розроблено парламентом Узбекистану. Він забороняє партіям і громадським рухам вести політичну діяльність та пропаганду в державних учбових закладах, а також проголошує незалежність школи від ідеологічних настанов і рішень будь-якої партії.

* * *

Героями збирання «білого золота» в Узбекистані стали бавовнярі з ізраїльської фірми «Айзенберг». В одному з Андіжанських радгоспів завдяки сучасним технологіям вони отримали по 45 центнерів бавовни з гектара. У минулому за таке відразу давали орден Леніна. Однак ізраїльські гості попросили для себе лише третину врожаю, пообіцявши наступного року зібрати по 60—70 центнерів.

СТАВЛЕННЯ ЗАГАЛОМ ПОЗИТИВНЕ

Хоча після 1 грудня минуло небагато часу, ми на Україні вже більш-менш обізнані з реакцією зарубіжних країн на проголошення незалежності нашою республікою. А от як сприйняли результати всеукраїнського референдуму офіційні кола, громадськість та засоби масової інформації у колишніх республіках СРСР? Оглядач «Голосу України» Ігор Грушко звернувся по телефону з таким запитанням до своїх колег-журналістів, які працюють у столицях суверенних нині держав.

МІНСЬК. Народний депутат Бєларусі, співробітник парламентської «Народной газеты» Іван Герасюк:

— Щодо офіційної реакції, то вона стане відома після 10 грудня, коли наш парламент збереться на сесію. Гадаю, що які б там дискусії не відбувалися, більшість народних депутатів підтримає незалежність України. Адже і наша республіка нині прямує шляхом до повного суверенітету. Ми в Бєларусі за економічний союз між республіками на кшталт співробітництва у Європейському співтоваристві. А от підписання нового союзного договору вважаємо вельми проблематичним.

Стосовно білоруської преси, то вона сьогодні ніяк не коментує рішення народу України. Всі посилаються на центральну пресу.

КИШИНІВ. Заступник головного редактора газети Верховної Ради «Независимая Молдова» Іван Корецький:

— Президент Мірча Снєгур привітав Леоніда Кравчука з обранням на пост Президента України, а народ вашої республіки з історичним рішенням — проголошенням незалежності. Звістка ця сприйнята молдовською громадськістю та пресою дуже добре. Наші дві республіки займають однакову позицію щодо неучасті в Союзі. Те, що Україна відмовилась від обійм нового Союзу, гадаємо, гарантує незалежність і маленької Молдови.

ТАЛЛІНН. Заступник головного редактора парламентської газети «Эстсиня» Граціан Ольшак:

— І депутати парламенту, і преса, і естонський народ вітають проголошення незалежності України. Естонія готова найближчим часом установити найтісніші зв'язки з вашою республікою. Щодо офіційної реакції, Верховної Ради та уряду, то вона, поза всяким сумнівом, буде позитивною і з'явиться, мабуть, після оприлюднення остаточних результатів українського референдуму.

РИГА. Координатор прес-центру латвійської Верховної Ради Алда Кружа:

— У Латвії загалом схвалюють ваше рішення й поздоровляють Україну. Якщо говорити про офіційну позицію, то досі в пресі з'явилася лише заява заступника з політичних питань нашого міністра закордонних справ. У ній наголошується, що Латвія зможе висловити своє ставлення до нової держави після того, як українській уряд дасть оцінку військово-політичної ситуації на своїй території, зокрема остаточно визначить долю ядерної зброї, а також повідомить про свою економічну стратегію на майбутнє.

ВІЛЬНЮС. Завідуюча загальнополітичним відділом урядової газети «Эхо Литвы» Людмила Філіпавічене:

— Ми розцінюємо вибір народу України як продовження справи, яку свого часу розпочала Литва. Він є свідченням того, що розпад Союзу є закономірним процесом.

Усі урядові литовські газети широко висвітлювали перебіг вашого референдуму. А зараз друкують захоплені відгуки про його підсумки, всіляко підтримуючи незалежність України.

Голова нашого парламенту запросив українського Президента відвідати Литовську Республіку у зручний для нього час. Отже, чекатимемо приїзду Леоніда Кравчука й сподіватимемося на плідне литовсько-українське співробітництво.

БАКУ. Консультант газети азербайджанського Народного фронту «Свобода» Сабід Багіров:

— Поки що нема офіційної реакції на події у вашій республіці. Але я з певністю можу сказати, що народ Азербайджану палко підтримує незалежність України, вбачаючи в ній гарантію суверенітету інших республік. Як ви знаєте, у нас на 29 грудня також призначено референдум. І ми впевнені, що слідом за Україною і азербайджанці проголосують за незалежність своєї батьківщини.

ТБІЛІСІ. Завідуючий відділом газети Верховної Ради «Свободная Грузия» Камаз Ломсадзе:

— У вівторок біля Будинку уряду відбувся мітинг на підтримку української незалежності. Його організував блок правлячих партій «Круглий стіл — Вільна Грузія». У виступах на мітингу наголошувалося, що вихід України із Союзу полегшить здобуття незалежності іншими республіками колишнього СРСР.

Офіційна позиція грузинського парламенту й уряду буде оголошена цими днями. Безперечно, Грузія ще раз підтвердить визнання суверенітету України, як уже зробила це у серпні після прийняття українською Верховною Радою Акта про незалежність. Гадаємо, що і на Україні буде прийнято рішення про визнання незалежної Грузії.

ЄРЕВАН. Заступник головного редактора парламентської газети «Республика Армения» Віген Саркісян:

— Наше ставлення до незалежної України однозначне. Вітаємо рішення народу вашої республіки й вважаємо його природним. Хоча труднощів і у вас, і у Вірменії, народ якої на референдумі 21 вересня також висловився за незалежність, попереду ще багато. Згадайте хоча б виступ по ЦТ Президента Горбачова...

АШХАБАД. Заступник головного редактора газети Верховної Ради «Туркменская искра» Людмила Коробова:

— Ніякої офіційної реакції на проголошення Україною незалежності у Туркменистані нема. Туркменська преса також не коментує події у вашій республіці. Це все, що я сьогодні можу сказати.

АЛМА-АТА. Головний редактор урядової газети «Казахстанская правда» Сергій Степанов:

— У нас у республіці із розумінням поставилися до результатів вашого референдуму і вітають той факт, що народ України став на шлях незалежності. Така думка існує як у офіційних колах, зокрема в уряді та апараті президента, так і у населення Казахстану. Вона відповідає логічному перебігу подій.

ДУШАНБЕ. Редактор загальнополітичного відділу «Народной газеты» Сергій Озун:

— Таджицька преса також утримується від поспішних висновків та коментарів.

Щодо думок таджицької громадськості, то вони різні. Є люди, які за незалежність України. Інші, особливо господарники, вбачають у цьому небезпеку остаточного розриву економічних зв'язків. А Таджикистан — республіка сировинна, її економіка залежить від поставок. Знаєте, у деяких висловлюваннях лунають навіть трагічні нотки: а що з нами тепер буде?

ТАШКЕНТ. Керівник президентської прес-служби Мурад Мухаммад-Дост:

— Усі провідні узбецькі газети на перших полосах надрукували матеріали про підсумки народного референдуму та обрання Президентом України Леоніда Кравчука. У нас в Узбекистані дуже позитивне ставлення до вибору вашого народу, ми його підтримуємо. Між суверенними Узбекистаном і Україною, особливо після недавнього візиту до Ташкента Леоніда Макаровича, склалися чудові відносини. Всіляко підтримуватимемо та розвиватимемо їх і надалі.

БІШКЕК. Головний редактор урядової газети «Слово Кыргызстана» Олександр Мальований:

— Я щойно повернувся з наради, яку проводив президент Акаєв. Він повідомив, що із задоволенням сприйняв результати референдуму на Україні. Сказав, що воля українського народу виявилася повною мірою. І тепер, ураховуючи цю волю, Президент Кравчук поведе Україну шляхом незалежності, інтегруючи її у світове співтовариство. Киргизія ж, її народ, наголосив Аскар Акаєв, вітають ці кроки.

Дайджест: «Слово Кыргызстана»

Невже центр знову виживе?

Наша Верховна Рада проголосила незалежність Киргизстану. Але, виявляється, він залишиться у складі Союзу. Тепер кажуть — не в оновленій федерації, а в новій конфедерації.

Горбачов стільки торочив: ми ще не жили у справжній федерації, ми ще не знаємо, що це таке. Нині говорять про якусь плутанину: союз з ознаками федерації, конфедерації і ще чогось.

Раніше казали: сильний центр, сильні республіки — сильні, суверенні, незалежні. Весь час крутимось довкола однієї і тієї ж формули:центр — республіки. Зміст цих двох констант весь час змінюється, а суть залишається постійною. Центр означає владу (нехай урізану, нехай координуючу, але владу) над республіками. Центр — це диктат (нині вже не такий явний), але, безумовно, диктат буде.

І бажають того республіки чи ні, волю центру вони виконуватимуть. Насамперед ті республіки, які економічно не дуже сильні. Сильніші ж капризуватимуть і таким чином вноситимуть нестабільність у життя Союзу.

Оголосили перехідний період. Скільки ж їх було! А чи потрібні вони взагалі? Мені можуть заперечити: он Європа об'єднується, світ інтегрується. Щоправда, коли говориш, що у них приватна власність, немає колгоспів, радгоспів, відповідають: у нас інші умови.

Так, ми не Європа і навіть не Азія, ми — Радянський Союз. У нас має бути центр. Без нього ми нікуди. Хоч якийсь центр, а повинен бути. Туди можна поїхати порадитись, яку-небудь програму придумати, взяти її за основу, доопрацювати...

А може, не треба ніякого Союзу — ні федеративного, ні конфедеративного? Може, не треба ніякого центру — ні керуючого, ні координуючого? Система завалилася, не треба її реанімувати.

Кожна суверенна, незалежна республіка має бути суверенною і незалежною. І нікого, і нічого над нею не повинно бути. Відносини між республіками слід будувати напрямки, без посередників. Для вирішення суперечок між ними необхідно створити орган на зразок Міжнародного суду. Для виплати зовнішнього боргу СРСР — організувати спеціальний фонд, до якого республіки перераховуватимуть свою частку боргу і який сплачуватиме борги від імені колишнього СРСР.

Армія. Ті республіки, які хочуть її мати, нехай мають. Які не хочуть — тим краще. Всі колишні радянські республіки повинні підписати спільну заяву про ненапад.

Не треба лякати людей тим, що в разі розпаду Союзу відразу розпочнеться війна. Не треба вважати своїх співгромадян дурнями, вбивцями й мародерами.

Хто ж може бути незалежним? Найкраща гарантія незалежності нації — це не залежати економічно ні від кого, бути заможним. Незалежний Киргизстан, як оголошено, входитиме до нового ССД. Чи стане в цьому ССД Киргизстан незалежним і заможним? Чи будуть інші республіки незалежними й заможними у Союзі?

Ні! Будемо рівноправними, але незалежними — ніколи, багатими теж (74 роки Радянської влади тому свідчення).

Нам показали нову провідну зірку — ринок. Але всі повторюють: туди треба йти разом і хтось повинен керувати тим процесом. Говорячи «хтось», мають на увазі центр (невмирущий, як Кощій Безсмертний). Нас лякають: «Поодинці підете — пропадете». Весь радянський народ залякали. Так залякали, що, проголосивши незалежність, більшість республік заявляє: ми Союз не залишимо. Ми, мовляв, зі старого Союзу вийшли, зате ввійдемо до нового, конфедеративного. Дивує мене це. Навіщо, питається, проголошувати себе вільним, щоб відразу начепити на шию нове ярмо, щоправда, трохи легше й гарніше? Але все одно, навіщо?

К. ТУРАЛІЄВ.

Малюнок Сергія ФЕДЬКА.

Раїса МОВЧАН,
кандидат філологічних наук.

ПРОХАЧІ НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ,

або ЩЕ ОДИН ШТРИХ ДО ПОРТРЕТА ГРИГОРА ТЮТЮННИКА

Тридцятилітнім Григір Тютюнник повернувся до рідного слова, почав писати українською мовою. Сьогодні страшно подумати, але ми могли б не мати його — чесного, багатогранного, глибокого. Думку про нього неможливо передати одним мазком. З кожним прочитанням відкриваються все нові грані його феномену, приховані для поверхового чи усталеного вже погляду. На жаль, ми привчили себе ставити наших геніїв, героїв, наші таланти на п'єдестали, навіть не придивившись уважно, що ж там, під тим п'єдесталом. І Григір Тютюнник має подібну долю. Молимося на нього і водночас забуваємо його уроки, які він залишив нам своїм життям, своєю творчістю і своїм викликом у 1980 році. І літературознавцям ще роботи й роботи довкола його новел, оповідань. Ми забуваємо присутність його душі поряд з нами, особливо в цей вирішальний для майбутнього України час.

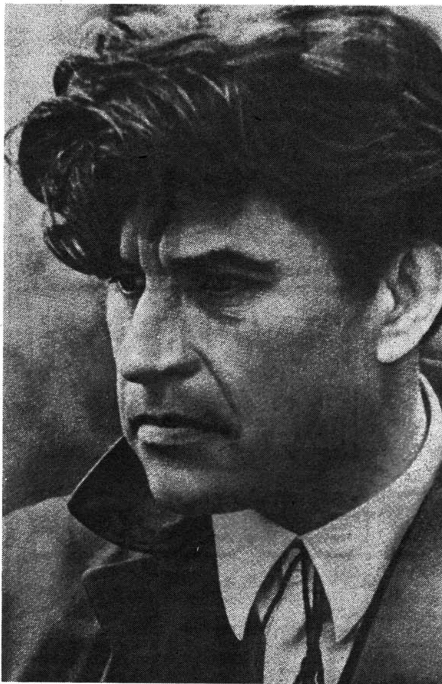
Григір Тютюнник завжди був далекий від політики. Насамперед, він був Художником. І все недовге життя всупереч усім і всьому виборював, воскрешав, оберігав у собі Художника. Чи не в цьому полягав його найактивніший бунт? Адже в застійні часи то було дуже нелегко. У творчості ніколи не збивався на мітинговість, голу публіцистику, дешеву антирадянщину, ніколи не гнався за актуальністю. Але в той же час його світовідчування ґрунтувалося на реальному, вдумливому, глибокому погляді довкола себе, проникливому погляді в історію й теперішнє буття свого народу.

Свідчення тому — насамперед його записники. Перегорнемо їх ще раз і витягнемо на світ божий те, що писалося найперше як висновок для самого себе, бо в ті часи вголос подібне промовляти не дозволялося.

Його мученицька душа постійно боліла за свій народ. Страждала від безсилля щось змінити в його долі. «Ви пишете свої думки **про народ**, а пишу власне **народ** — «**про життя**» і «**життя**» — читаємо в записнику. Це було найбільше, що міг **тоді** зробити для своєї України Григір Тютюнник — промовляти до неї мовою найдоступнішою, найчутливішою — художньою.

У підтексті багатьох творів, у образах, деталях, долях героїв — синівська відданість, печаль, крик, як «жива» ілюстрація занотованих у записниках думок.

«Народ, який не мав державності, національної гордості не зазнав, тому і гине». До цієї тези прийде пізніше, вона прозвучить йому категоричним висновком. А поки що пронизує наскрізною ідеєю майже всю творчість — Григір Тютюнник із сумом спостерігає, як ледь жевріє, одурений, знівельований український народ, народ, у якого відібрано мову, віру, скалічено мораль. Справа зайшла вже надто далеко. Із щоденника: «Горе народові, у якого на кожного Авеля по три Каїни...». Не помешало каїнів і в наші часи. Із сумом доводиться спостерігати, як черв'як братовбивства (в усяких формах!) продовжує вигризати серцевину України.

НАРОД, ЯКИЙ НЕ МАВ ДЕРЖАВНОСТІ, НАЦІОНАЛЬНОЇ ГОРДОСТІ НЕ ЗАЗНАВ, ТОМУ І ГИНЕ.
Григір ТЮТЮННИК.

«Моральна основа нашого сільського життя побутового і його розвитку — заздрість і наслідування», — пише Григір. А хіба лише побутового? Ці риси чи не найогиднішє зло, що поступово налипало на націю через її підневільне становище, ці риси заважали прогресові суспільства, роблячи людину малою й нікчемною.

«Зберігаються тільки народи-завойовники, себто тільки вбивці. Завойовані народи скніють. Україна ніколи не була завойовником, єдиний її спогад — слава козацького самозахисту. Забрати в неї це — і народу такого більше не існує», — це також Григір Тютюнник.

А ось як розмірковує його герой Санько Бреус, тільки зовні простакуватий і недалекий, замкнутий і несміливий, за що в селі прозваний Диким (однойменне оповідання, присвячене Василеві Шукшину): «А за Дніпром, немов далекі хмари в погожий день, бовваніють над водами гори та церкви білі, золотоверхі сяють поміж ними. А в горах ліси гудуть споконвічні, і через те солов'їв там не чути, хіба що орли в небі кружляють та ходять присмерковими ущелинами люди — в овечих шапках, з твердими синіми очима, під брови захованими, та з мідними топірцями в руках замість костурів... Ото люди! А тут... Павучня. Усе товчуть одне одного як не за курку, то за межу, то за сонце, що світить не в один лише двір, а ще й у сусідів. Ех!». Так мимоволі Санько згадує горих, сильних, бо вільних колись, українців і порівнює їх з теперішніми людьми. Як продовження цих своїх міркувань просить у Софійки подержати беззахисне тільце її дитяти. Саньковіі так не хочеться бути схожим на павуків. Десь із глибини душі знаходить слова втіхи для матері-одиначки.

У студентських записниках Григора Тютюнника є такий цікавий запис: «Вам доводилося бачити українське ліжко? — Це те саме ліжко, на якому вільно розташовується вся сім'я: дід з бабою, син з невісткою і їхні діти — п'ять чоловік, одне від одного менше! Сенс». Цей запис зроблений ще російською мовою. В той період Григір поступово починав усвідомлювати себе частиною свого народу. Згадаймо тепер його новелу «У Кравчини обідають». Одним щирим мазком тут показано стиль, культуру життя великої родини сільського коваля. В ній панують злагода, доброта, тепло, в ній пошана до старших і над усім — культ праці. Це, власне, те, що так хотілося бачити письменникові в житті своїх сучасників, що з давніх-давен вважалося найвищою мораллю українців. Недарма героями більшості своїх новел він обирає простих сільських трударів, тих, на кому тримається світ.

Пригадуються роздуми Григора Тютюнника про стан сучасного йому села. Вони актуальні й нині, через 20 років. Скидається на те, що це нескінченний наш біль: «...Справді, з чого все почалося? Ще не дуже давно село оббирали до нитки (як нижчий клас?), забирали молодь у ФЗО, вербували, куди не вистачало, «живі ресурси» — словом, з усієї державної сили створювали рух «від землі». Тепер побачили, що перестаралися — стали повертать у протилежний бік. Ми живемо так усі 50 років. Смикаємо людину. Щоб не забувала, що вона гвинтик і коліщатко: «напружим в один бік, направим в другий...». Правильно писав поет, та даремно радів з цього. «Задумано було, що й земля і все на нашій землі обросте почуттям: «Наше!» Не вийшло так. Такого почуття немає. Є колгоспне, державне. І в цих словах звучить відчуження. Несвідомість? Ні, свідомість. Звідки взялося: «Забрали в державу»? А скільки, пригадати б, побувало людей в тюрмі за оте «наше», коли голодні й холодні наважувалися взяти хоч крихту отого «свого»? Мільйони!»

«Разом з молоддю пішли з села ЛЮБОВ, ВЕСІЛЛЯ, ВЕЧОРНИЦІ — народна культура. Адже, щоб полюбити й одружитися, теж треба втекти з села! Куди поділися вистави, котрі так любили ставити селяни? Вони пішли разом з молоддю пити горілку в Донбасі чи в Харкові й одсиджувати по 15 діб. Куди поділися весільні обряди, ці свята народного мистецтва? В збіговиська, п'яні компанії, що вже й «гірко» не завжди кричать, бо то «старо», а варнякають про заробітки, начальство, політику, мордобій...

Ось до чого приводить руйнування, духовне спустошення людей...»

Це село, цю загибель цілого народу з неприхованим болем відтворює Григір Тютюнник у оповіданнях, новелах, повістях.

Давно вже нашим дітям матері не кажуть, що вони українці і що цим треба гордитися. Не співають їм колисьових, не розповідають, яка гарна, найкраща в світі, наша земля. Бо й самі не знають, не відчувають цього. І ростуть наші діти прохачами на своїй землі.

У 1980 році Григорові Тютюннику присудили премію імені Лесі Українки. З цієї нагоди він виступав по Українському радіо. З того виступу мені найбільше заболіли ось ці його слова: «Я не хотів би, щоб хтось маленький: підліток чи юнак ішов по світлій своїй, але розореній землі, не хотів би, щоб хтось спитав: «Тьотю, можна у вас водички напитися...».

Звичайно, знайдеться жінка, яка дасть не тільки водички, а й їсти. Але не треба нам більше отого суму в довірливих очах наших дітей.

Київ.

Нам пишуть

ЦЕ ПОТРІБНО НЕ МЕРТВИМ

Постійні дощі зробили вулиці Лебедина практично непрохідними. Влітку дощам раділи, бо прибивали пилюку, від якої неможливо врятуватися. Хмари цієї пилюки піднімалися від найменшого подиху вітру і проносилися вулицею Леніна (колишня Охтирська), Карла Маркса (колишня Нижня Сумська) до площі Інтернаціональної (колись була Соборною). Але собор, споруджений на честь Успення Богородиці, зруйнували ще задовго до війни. У розбитому натомість сквері, на постаменті, де до початку 60-х років здіймалися фігури Леніна і Сталіна, символізуючи дружбу двох вождів, нині — скульптурне зображення Кобзаря. Про генія українського народу нагадує ще й будинок братів Залеських, в яких у 1859 році гостював Тарас Григорович (тепер тут краєзнавчий музей; до речі, будинок потребує капітального ремонту), та непоказний провулок Шевченка. Назвати ж бодай одну з вулиць ім'ям поета у нас не спромоглися. Зате 15 вулиць названі іменами російських письменників. І то б нічого, якби ж шанували своє, рідне.

Місцеві краєзнавці прагнуть не дати остаточно згинути народній пам'яті про найважливіші події в історії міста. Ось заходилися клопотати про встановлення пам'ятного знака на місці козацької могили, зруйнованої в 50-ті роки. Ця могила в історичній літературі значиться як «Могила гетьманців». Тут за наказом ката українського народу Петра І було страчено кілька сотень козаків — прихильників Івана Мазепи, про що є відомості в історичних працях, зокрема в книзі Філарета Гумилевського «Историко-статистическое описание епархии», що побачила світ у 1858 році, і в якій автор детально описує могилу. Члени Лебединського історико-краєзнавчого братства «Єдність» мають її фотографію, зроблену в 1929 році. За нею, описом Гумилевського та спогадами місцевих старожилів можна встановити місце знаходження зруйнованої пам'ятки.

Здавалося б, можна встановити і пам'ятний знак на цьому місці. Але в місцевій Раді чомусь зволікають: чи то тому, що краєзнавці братства підтримують Рух, чи тому, що не можуть відійти від більшовицьких стереотипів уявлення про Мазепу, як про «зрадника українського народу»? Але ми живемо в час, коли повертається справжній зміст таких понять, як народна пам'ять, повага до попередніх поколінь. Отож чому не хочемо вшанувати пам'ять наших земляків, які стали жертвами кривавих подій майже 300-літньої давності? Про це ми запитуємо в різних кабінетах місько- та райради, на конференціях районної організації Товариства охорони пам'ятників історії та культури. А відповідь одна: «Навіщо? Треба займатися економікою».

До болю сумний демагогічний прийом з ідеологічного арсеналу партократії заводить вирішення очевидних проблем у безвихідь. Прикро, але з такою психологією місцевих керівників навряд чи ми скоро побачимо пам'ятний знак на місці колишньої козацької могили.

На місці, де поховані борці і мученики за незалежну Україну.

Анатолій УДОД,
учитель, член братства «Єдність».
Лебедин
Сумської області.

Телеграфним рядком з Вільнюса

СТРАЙКОВА ПЕРЕДИШКА

Сьогодні, в п'ятницю, вийшла спільна для всіх страйкуючих журналістів спільна газета «Вільна Литва». Це можна вважати перемогою «четвертої влади». Хоча ми не впевнені, що вона є повною і довготривалою. Скориставшись зі страйкової передишки, ми зустрілися з Головою Громади українців Литви Іваном Юзичем.

— Ми з великою радістю зустріли незалежність України. Стосовно президентства, то багато хто бажав перемоги В'ячеславу Чорноволу. Хоча дехто віддавав належне стратегії Леоніда Кравчука.

— А чим сьогодні живе громада?

— У нас є хор, школа, реставруємо храм. Почали думати і про комерційну діяльність, аби економічно згуртувати громаду. Плануємо створити акціонерне товариство закритого типу. Тоді ми зможемо впливати і на культурне життя. Гадаю, що це може зацікавити як державні, так і культурні структури України.

Ми також приєднуємося до цієї думки і даємо контактний телефон громади у Вільнюсі: **26-14-23**. Насамкінець зауважимо, що в Литві мешкає понад 40 тисяч українців.

ЗЕМЛЮ — БАГАТИМ СЕЛЯНАМ

Недавно уряд Литви ухвалив підзаконні акти, де остаточно вказано ціни на землю. Середня викупна ціна землі за гектар 4 тисячі карбованців. Держава ж купуватиме у власника за цю ціну, а потім продаватиме за 5 тисяч карбованців. Заступник директора НДІ землеустрою Пранас Алекнавічюс так прокоментував земельні ціни:

— Для тих, хто її викупить, є чимало пільг. Зокрема, при п'ятирічному стажі роботи — скидка 5 відсотків, а коли селянин відпрацював 20 років — 25 відсотків.

Додам від себе, що всі документи і права на землю оформляють районні приватизаційні служби.

ЗАПРОШУЮТЬСЯ УНТЕРИ

У Литві, як і в нас, багато проблем з формуванням національної армії. Бо поки що немає ні проекту концепції оборони, ні закону про військову повинність. Також бракує статутів, обмаль офіцерів та унтерофіцерів. Особливо турбує громадян те, що однією з функцій нової армії може стати охорона в'язниці.

Віктор **КОСАРЧУК**, Микола **СТАНОВИЧ**, спеціальні кореспонденти «Голосу України».

БОЛГРАДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ?

Але у складі незалежної України

Реалії

Жителі Болградського району, прийшовши 1 грудня до виборчих дільниць, одержали, крім загальноукраїнських бюлетенів (до речі, понад 80 відсотків виборців віддали свої голоси за незалежність України і стільки ж — за обрання її Президентом Л. Кравчука) ще й бюлетень місцевого референдуму. Він пропонував висловитися з приводу такого питання: «Чи вважаєте ви за необхідне створення у межах Болградського району Болградського національного округу в складі України, в якому люди усіх національностей могли б вільно розвивати свою мову, культуру та звичаї?»

83 відсотки із тих, хто взяв участь у голосуванні, сказали національному округу «так». Отже, понад 40 тисяч чоловік — болгар, гагаузів, українців, росіян, молдован та представників інших національностей виявили бажання розвивати свою самобутність у межах незалежної України.

Одразу після референдуму стало відомо, що уряд Румунії розповсюдив заяву, де, зокрема, не визнається включення до складу нової Української держави територій Північної Буковини, районів Герца та Хотин, а також повітів Південної Бессарабії (треба розуміти — і Болградського району). Але ж, панове, — ось волевиявлення народу, чітке і недвозначне: національно-культурна одиниця без будь-якого перегляду кордонів не лише державних, а й між районами, і тільки — у складі України.

— Ми хочемо утворення навіть не болгарського національного округу, хоч у районі більшість населення — болгари, а саме Болградського — за назвою району, — говорить президент Асоціації болгар народний депутат України Іван Македонський.

Верховна Рада України має розглянути найближчим часом питання: бути чи не бути Болградському національному округу. А як на мене, то чому б і не бути, коли люди того забажали?

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеська область.

Як нам облаштувати Україну: думка юриста

РОЗВ'ЯЖІТЬ ОРЕНДАРЕВІ РУКИ

Зараз вкрай відчувається відсутність Закону про оренду. Орендарі фактично не захищені. Керівники державних органів різних рівнів гальмують передачу підприємств в оренду трудовим колективам, обмежують в правах тих, які вже створені. Приклад? Будь ласка. Понад два роки не зміг реалізувати свого рішення про перехід на оренду трудовий колектив готелю «Москва», що у Києві. Нарешті, 6 листопада 1990 року Держжитлокомунгосп України уклав з трудовим колективом готелю орендний договір з правом викупу.

Управління готельного господарства Київського міськвиконкому через рік в повному розумінні слова «збунтувалось». Без всяких на те підстав через міськвиконком зажадало від Держжитлокомунгоспу розірвати договір оренди під приводом, що готель відноситься до комунальної власності. Київський міськвиконком, підтримуючи Управління готельного господарства, посилається на свою постанову «Про запобігання стихійності роздержавлення майна міського господарства», погрожує втручанням Вищого арбітражного суду.

Але ж ця постанова була прийнята 4 лютого цього року, тобто через три місяці після укладення договору оренди. Не берусь давати їй оцінку. Хочу лише зауважити, що передача майна в оренду — це не стихія, а одна з форм закономірного процесу роздержавлення і приватизації. Треба врахувати й те, що тоді ще не було постанови Кабінету міністрів України «Про розмежування державного майна на загальнодержавну та комунальну власність». Тож Держжитлокомунгосп уклав договір оренди, виходячи з своєї компетенції, правомірно. Незважаючи на це, виконуючий обов'язки голови міськради О. Мосіюк направив все ж таки позов до Вищого арбітражного суду.

До речі, інтереси Управління готельного господарства не зачіпаються. Трудовий колектив готелю «Москва» погоджується на те, щоб в договір оренди внести зміни і орендодавачем записати Київську міську Раду народних депутатів або ж за її дорученням Управління готельного господарства, без внесення змін в умови договору. Ніяких законних підстав для розірвання договору немає. Поки що Держжитлокомунгосп підтримує орендарів, але викликає подив впертість Управління готельного господарства.

Це лише один з прикладів. На жаль, їх ще багато. Непоодинокі випадки, коли державні органи (орендодавачі), нехтуючи правами, які надані орендним колективам Законом про підприємства на Україні, застосовують до орендних підприємств адміністративно-командні методи, втручаються в їх справи, вимагають від орендарів різні довідки, звіти, вирішують кадрові питання, затверджують їм штатні розписи, посадові оклади і тарифні ставки, розпорядок дня, вимагають кошти на викуп акцій та на послуги, яких майже не надають. Більше того, є випадки, коли від керівника орендного підприємства вимагають звіту і обгрунтування про відрядження тощо.

Таких конфліктних ситуацій не було б, якби ці питання були детально розв'язані в Законі України про оренду, а Кабінет міністрів затверджував механізм його реалізації.

Віталій СЕМЧИК,
головний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького АН України, доктор юридичних наук.

Анонс

«ЧОРНИЙ ДРАКОН» ЛЕТИТЬ В УКРАЇНУ

А точніше — його привозить у своєму репертуарі популярна група із Санкт-Петербурга «Форум». Та й, зрештою, уся нова програма, з якою виступить колектив 7—9 грудня у Києві, має одноіменну назву з цією відомою піснею.

— «Чорний дракон» — це нова програма нашого колективу, — каже арт-директор групи «Форум» В. Кауфман. — Є в ній і пісні, що звучать українською мовою. Ну хоча б популярна «Що я буду бідний діять?». Адже соліст нашої групи Сергій Рогожин виріс на українській землі, у Запоріжжі. Отож після Росії Україна для нас найближча і найрідніша.

Багатьом з нас подобається пісня «Ревнощі», яку виконує група із Санкт-Петербурга. Але, мабуть, небагатьом відомо, що прем'єра пісні відбулася під час гастролей цього колективу в Києві, і вже потім вона була тепло сприйнята «от Москвы до самых до окраин». Отож будуть пісенні прем'єри і в грудневих концертах.

А після Києва «Форум» має намір виступити в Черкасах, Донецьку, Харкові.

Роман ВАТРИЧ.

На знімку: група «Форум».
Фото Віктора ЩУРОВА.

Замість анонса

ГЕНЕРАЛАМ «ОХОРОНЕЦЬ» НЕ

У палаці культури МВС України відбувся безплатний доекранний показ художнього фільму українських митців «Охоронець», знятий за однойменною повістю Сергія Валяєва. Показу передувала зустріч із творчою групою, яка працювала над цим гостросюжетним і багато в чому пізнавальним фільмом. Та, на превеликий жаль і розчарування кіномитців, зал виявився майже порожнім, за винятком кількох офіцерів міліції з дружинами чи знайомими та двох-трьох десятків підлітків. Чи не краще, подумалося, такі заходи зорганізовувати не для міліцейських м... новників, ... курсантів ... слухачів ви...

Втім, мо... ке начальс... «фільм пер... — йдеться ... ного праців... ронця тіла... но-партійно... нівалося в ...

Залишає... що їх зац... робота за у... ців, які ... «Охоронець... знімається ... бочу назву... бу». А...

Щось новеньке!

У ЛІЦЕЇ — БІБЛІЯ З КОМ

Недільний ліцей, де можна отримати світські й духовні знання, відкрився у Світловодську. Організували його прихильники неформальних методів виховання дітей. В основному з числа тих, хто, тимчасово працюючи в інших галузях, не мав можливості реалізувати свій педагогічний потенціал. Є серед них учителі, психологи і, звісно, служителі культу.

Ліцеїсти вивчають Біблію, міфологію, астропсихологію, вчаться у школі хороших манер, оволодівають основами аутотренінгу. Згодом додадуться... школа спіл... мою Д. ... комп'ютерн... інші.

Працівн... тей, виріш... лих. Їм пр... дання англ... кої мов, н... підготовки ... людей.

Кошт... ліцею т... ного уста... Світловодс... ком.

... Кіровогр...

Суботній репортаж

ОДИН ШНАПС ІЗ

Пригнічений безальтернативністю наших горілчаних прилавків, я собі подумав: не може бути, щоб з цим ніхто не боровся! Отож, відшукавши у телефонному довіднику номер НДІ спиртової та лікерогорілчаної промисловості, мерщій зателефонував туди, чим збив з пантелику добрих людей. Виявляється, у роки війни з пиятством інститут успішно перепрофільовано на харчові добавки. Але, за традицією, дещо робиться. Тут народився лікер «Славутич», лікер «Вишнева гора», що випускається у Шпанові, під Рівним. Мені дали понюхати списки деяких лікерних рецептур: майоран, чебрець чорний, березові бруньки, змієголовець молдавський, вишневий сік, горіх — божественно! І, як усе божественне, — недоступно, бо на лікеро-горілчаних заводах — свої проблеми. Але й там теж дещо робиться — для майбутнього, працюють свої лабора... лефонував ... густаційної ... му. Нині, ... реорганізо... дегустацій... Москвою, ... продовжує... ні півроку ... вих напоїв, ... миляюсь, ... п'ять — л... нали ... ча... Либо... адже крас... красивих ... упаковки. ... го, нема к... ну горілку, ... дегустатор... дражнити ... сати, поки ... мався. Ну, ... пити, але ... завтра — ...

Виставки

МІЙ ЛАГІДНИЙ, НІЖН

Одна лише фотографія цього симпатичн... жака викликає на обличчі усмішку. Який же ... рошого настрою здобули відвідувачі «Ко... днями проходила в Першотравневому парку...

Більш як 50 вусатих учасниць демонстрували публіці хвости, лапи, вуха й інші атрибути своєї краси.

Найбільш прискіпливою до них була, напевно, Юлія Кумбишева — експерт міжнародного класу, перший радянський фелінолог, яка склала екзамен на це звання у німецькому місті Франкфурті. Приїхала Юлія з Санкт-Петербурга і дуже здивувалася: більшість кошачих клубів і об'єднань міста мають далеке уявлення про міжнародні стандарти різних порід, не знають їхнього походження. Діяльність цих клубів грунтується лише на комерційній вигоді. Де через незнання, ... шуються ... кішок. І ... центр лю... тет» нама... ся з цієк... ним у се... вважають...

Щодо ... суддів, то... ли діти, я... рали біля... настою кр... най-най... ... ний квито... кішкою, ... більше, д... ше.

Людмил...

НАЦІОНАЛЬНИЙ?

алежної України

ке, понад 40 ти- — болгар, гагау- росіян, молдо- тавників інших ей виявили ба- ати свою само- ежах незалеж-

ля референду- омо, що уряд овсюдив заяву, не визнається складу нової ержави терито- Буковини, ра- та Хотин, а та- Південної Бесса- розуміти — і району). Але ось волевияв- чітке і недво- значне: національно-культурна одиниця без будь-якого перегляду кордонів не лише державних, а й між районами, і тільки — у складі України.

— Ми хочемо утворення навіть не болгарського національного округу, хоч у районі більшість населення — болгари, а саме Болградського — за назвою району, — говорить президент Асоціації болгар народний депутат України Іван Македонський.

Верховна Рада України має розглянути найближчим часом питання: бути чи не бути Болградському національному округу. А як на мене, то чому б і не бути, коли люди того забажали?

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеська область.

Україну: думка юриста

РЕНДАРЕВІ РУКИ

ютого цього ро- рез три місяці ення договору ерусь давати їй лише зауважи- едача майна в е не стихія, а закономірного державлення і Треба врахува- годі не було по- інету міністрів о розмежування майна на загаль- та комунальну Тож Держжитло- уклав договір ячи з своєї ком- омірно. Незва- е, виконуючий ови міськради направив все ж о Вищого арбіт-

тереси Управлін- о господарства ся. Трудовий ко- ю «Москва» по- а те, щоб в до- внести зміни і м записати Ки- Раду народ- в або ж за її до- равління готель- рства, без вне- в умови догово- аконних підстав ння договору не- о Держжитлоко- тримує орендарів, але викликає подив впертість Управління готельного господарства.

Це лише один з прикладів. На жаль, їх ще багато. Непоодинокі випадки, коли державні органи (орендодавачі), нехтуючи правами, які надані орендним колективам Законом про підприємства на Україні, застосовують до орендних підприємств адміністративно-командні методи, втручаються в їх справи, вимагають від орендарів різні довідки, звіти, вирішують кадрові питання, затверджують їм штатні розписи, посадові оклади і тарифні ставки, розпорядок дня, вимагають кошти на викуп акцій та на послуги, яких майже не надають. Більше того, є випадки, коли від керівника орендного підприємства вимагають звіту і обгрунтування про відрядження тощо.

Таких конфліктних ситуацій не було б, якби ці питання були детально розв'язані в Законі України про оренду, а Кабінет міністрів затверджував механізм його реалізації.

Віталій СЕМЧИК,
головний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького АН України, доктор юридичних наук.

Анонс

ФОРУМ

вы до самых до окраин». Отож будуть пісенні прем'єри і в грудневих концертах.

А після Києва «Форум» має намір виступити в Черкасах, Донецьку, Харкові.

Роман ВАТРИЧ.

На знімку: група «Форум».

Фото Віктора ЩУРОВА.

Замість анонса

ГЕНЕРАЛАМ «ОХОРОНЕЦЬ» НЕ ПОТРІБНИЙ

У палаці культури МВС України відбувся безплатний доекранний показ художнього фільму українських митців «Охоронець», знятий за однойменною повістю Сергія Валяєва. Показу передувала зустріч із творчою групою, яка працювала над цим гостросюжетним і багато в чому пізнавальним фільмом. Та, на превеликий жаль і розчарування кіномитців, зал виявився майже порожнім, за винятком кількох офіцерів міліції з дружинами чи знайомими та двох-трьох десятків підлітків. Чи не краще, подумалося, такі заходи зорганізовувати не для міліцейських міністерських чиновників, а, скажімо, для курсантів шкіл міліції чи слухачів вищої школи МВС?

Втім, можливо, міліцейське начальство прочуло, що «фільм перехідного періоду — йдеться у ньому про чесного працівника КДБ — охоронця тіла якогось державно-партійного боса», і засумнівалося в його щирості?

Залишається сподіватися, що їх зацікавить наступна робота за участю тих же митців, які працювали над «Охоронцем». Кінокомедія зніматься в Криму і має робочу назву «Вистріл в гробу».

Анатолій БЕНЬ.

Щось новеньке!

У ЛІЦЕЇ — БІБЛІЯ З КОМП'ЮТЕРОМ

Недільний ліцей, де можна отримати світські й духовні знання, відкрився у Світловодську. Організували його прихильники неформальних методів виховання дітей. В основному з числа тих, хто, тимчасово працюючи в інших галузях, не мав можливості реалізувати свій педагогічний потенціал. Є серед них учителі, психологи і, звісно, служителі культу.

Ліцеїсти вивчають Біблію, міфологію, астропсихологію, вчаться у школі хороших манер, оволодівають основами аутотренингу. Згодом додадуться нові предмети — школа спілкування (за системою Д. Карнеги), основи комп'ютерної грамотності та інші.

Працівники ліцею, крім дітей, вирішили вчити й дорослих. Їм пропонується викладання англійської та німецької мов, курси гуманітарної підготовки сучасних ділових людей.

Кошти для у[illegible]блювання ліцею т[illegible]ридба[illegible] необхідного устаткування виділив Світловодський міськвиконком.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

Суботній репортаж

ОДИН ШНАПС ІЗ ТИСЯЧІ

Пригнічений безальтернативністю наших горілчаних прилавків, я собі подумав: не може бути, щоб з цим ніхто не боровся! Отож, відшукавши у телефонному довіднику номер НДІ спиртової та лікерогорілчаної промисловості, мерщій зателефонував туди, чим збив з пантелику добрих людей. Виявляється, у роки війни з пияцтвом інститут успішно перепрофільовано на харчові добавки. Але, за традицією, дещо робиться. Тут народився лікер «Славутич», лікер «Вишнева гора», що випускається у Шпанові, під Рівним. Мені дали понюхати списки деяких лікерних рецептур: майоран, чебрець чорний, березові бруньки, змієголовець молдавський, вишневий сік, горіх — божественно! І, як усе божественне, — недоступно, бо на лікеро-горілчаних заводах — свої проблеми. Але й там теж дещо робиться — для майбутнього, працюють свої лабораторії. Отож, я зателефонував до Центральної дегустаційної комісії Мінхарчопрому. Нині, щоправда, ця комісія реорганізовується, ділить свої дегустаційні повноваження з Москвою, але функціонувати продовжує. Тут лише за останні півроку дегустовано й схвалено понад півтора десятка нових напоїв, з них, якщо не помиляюсь, сім сортів горілки і п'ять — лікеру, а ще ж різні нали[illegible] настойки. [illegible] все? Либо[illegible]екає кращ[illegible]асів — адже красиві напої вимагають красивих пляшок і елегантної упаковки. А нині — не до того, нема куди наливати банальну горілку, яка поки що є. Тож дегустатори порадили мені не дражнити гусей і нічого не писати, поки що. Але я не втримався. Ну, сьогодні нема чого пити, але ж те, що питимемо завтра — вже заквашене!

Віталій ЖЕЖЕРА.

Виставки

МІЙ ЛАГІДНИЙ, НІЖНИЙ ЗВІР

Одна лише фотографія цього симпатичного домашнього хижака викликає на обличчі усмішку. Який же заряд доброго, хорошого настрою здобули відвідувачі «кошачої» виставки, що днями проходила в Першотравневому парку Києва!

Більш як 50 вусатих учасниць демонстрували публіці хвости, лапи, вуха й інші атрибути своєї краси.

Найбільш прискіпливою до них була, напевно, Юлія Кумбишева — експерт міжнародного класу, перший радянський фелінолог, яка склала екзамен на це звання у німецькому місті Франкфурті. Приїхала Юлія з Санкт-Петербурга і дуже здивувалася: більшість кошачих клубів і об'єднань міста мають далеке уявлення про міжнародні стандарти різних порід, не знають їхнього походження. Діяльність цих клубів грунтується лише на комерційній вигоді. Де через незнання, а де за гроші порушуються правила розведення кішок. І лише один київський центр любителів кішок «Бастет» намагається якось боротися з цією тенденцією. Головним у своїй роботі бастівці вважають просвітню діяльність.

Щодо найсправедливіших суддів, то ними, звичайно, були діти, які зачаровано завмирали біля кожної клітки з пухнастою красунею, вважаючи її най-най... У всякому разі, вхідний квиток, кинутий у клітку з кішкою, яка сподобалася найбільше, дістався всім учасницям.

Людмила ПОКРИШЕНЬ.

ЧОЛОВІК ЗА КАДР

У Худиківці можна потрапити пішки, зійшовши з автобуса у Мельниці-Подільській. Крута, як зігнуте коліно, дорога страшно несеться вниз, до самого потічка. Назву не встановила. Все одно він тут же, в Худиківцях, влітає в Дністер, по той бік якого — Чернівецька область. А я стою на Тернопільщині.

До Худиківців того дня поспішало багато люду. Не було ніякого офіційно-календарного свята, тим більше ніхто не видавав усних чи письмових розпоряджень. Та по всьому було видно, що свято назріває. А точкою притягання стала стара, закинута школа. Ніби й віджила вже своє. Та одного разу в школі з'явився Володимир Горболинський, 28-річний худиківець. Правда, як і багато хто, родом він із сусіднього села. А сюди прийшов у прийми, бо саме тут жила чарівна Марічка, з якою побралися в юному віці. Тепер вже мають трьох дітей. Й хату купили — живуть окремим господарством.

Про своє життя Володимир говорить ніби збоку. Ніби з-за кадру кіно. Наче от є собі 28-річний сильний, вродливий чоловік Володимир, а до нього все придивляється інший Володимир — прискіпливий, критичний, і все дошкульніше встромляє в душу запитання — одне за одним. Та такі, що й не кожен їх витримає. Спробуй витримати, скажімо, хоч таке: ну, що ти встиг зробити за свої 28 років? Відслужив армію? Це всі дужі хлопці вміють. Ростиш трьох славних дітей? Та на цьому світ тримається — нічого дивного. Граєш на кількох інструментах і людей звеселяєш? Трохи кебети, і ще один такий музика знайдеться. Майструєш: тешеш, муруєш, маляруєш, то який чолов'яга на це не годен?..

Характерники

— Усе мені видиться, що не встигаю. Мало зробив. Й те міг би упорати, й те... Кобись то часу побільше...

Не знаю, скільки днів чи місяців Володимир ремонтував ту школу, скільки власних грошей сюди вклав, — не каже. Як встигав між основною роботою і цим дивним ремонтом — довго нікому не признавався, навіщо... А потім сказав, що буде тут школа старих ремесел. І вже на моїх очах за один день ожили холодні порожні стіни — навечір запалахкотіли веретами, рушниками, серветками-дивогляддям. Не було тут консультантів, мистецтвознавців. А прийшли рідні тітки — Марія, Юстина, поприбігали сільські Ганни, Павлини, Оксани. Вовко школу задумав відкрити, їхні ремесла давні оживити — як було не відізватися. Тітка Марія с[…] в'яний верст[…] ли з-за ньо[…] А верети, […] ки й інше […] із скринь, […] доки шален[…] не, заштамп[…] селах. Тепер […] справжньою […] буть, найбі[…]

Тужити м[…] — знову то[…] кадром, док[…] так, щоб ця […] покидала т[…] ла вже зав[…] небожка пр[…] мирові в […] пташки. П[…] так: роби, […]

Й родичі […] лим ансам[…] біля школи. […] маємо музи[…] місцева мол[…] Отак свят[…] Власне, не […] чок життя, […] колись, щ[…] перемістил[…]

Не всі в[…] — затісна […] лиці підтан[…] вували, сл[…] Володимир[…] допізна. Сі[…] Василь А[…] старався […] дію. Volод[…] жди, залиш[…]

Людмила […]
Борщівс[…]
Тернопіл[…]
Київ.

Уїк-енд, тобто вихідні

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ

Найбільш напружені дні тривають по 10 грудня включно. Вірогідність аварій — саме сьогодні.

ГОРОСКОП НА НАЙБЛИЖЧІ ДНІ

7 грудня. Вдалий день для жінок, любові, сім'ї. Але до 10 грудня можливі жіночі хвороби. В суспільстві — опозиції.

8-го. День договорів та нових рішень, що розвалюють економіку. Проблеми води, палива, електрики.

9-го. Контрастний день колективного емоційного піднесення і сліз, обманів, розвалів планів. Особливу дисгармонію відчувають жінки та старики.

10-го. Притримайте язик, навіть якщо ви займаєте солідну посаду і почуваєтеся абсолютно захищеним.

10—12-го. Не укладайте договорів, не підписуйте контрактів. Діла гальмуватимуться, можливі непередбачені ускладнення. Особливо протипоказані колективні рішення.

Займайтеся реалізацією тільки особистих планів. Сприятливий час для творчості.

ІМЕНИНИ

Сьогодні, 7-го, — святої Катерини. Раніше цього дня влаштовувалися народні гуляння, катання на санях.

Завтра, 8-го, — іменинник Климентій. Цього дня починалися морози, тож кінчалися гуляння, і всі сиділи по хатах.

9-го грудня — Юрія. Юр'євого дня ведмідь вкладався у своїй барлозі аж до весни.

12 грудня відзначають іменини Парамони. Якщо цього дня йде сніг, […] ватимуть цілий тиждень.

13 грудня — Андрія Пер[…] річці тиха вода, буде добр[…] чекайте холодів.

КІЛЬКА КОРИСНИХ ПОРА[…]

Тісто швидше підійде, я[…] мити кілька макаронин.

Не викидайте абрикосов[…] шіть і збережіть — вони п[…] мінити мигдаль.

Морква й цибуля добре […] в олію додати цукрового п[…]

Очищені й нарізані яблу[…] хвилин у холодну воду, п[…] кислотою. Тоді в салаті ябл[…]

Плями з підпалками від[…] кашкою із солі й води.

Шоб видалити запах фа[…] треба натерти головку час[…] деякий час у приміщенні.

Пам'ятаючи, що довжина […] 5 см., ви й без лінійки мо[…] яку довжину.

● НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО[…]

ОВОЧЕВЕ РАГУ

Картоплю, петрушку, […] чистити, помити, нарізат[…] смажити на олії. Перек[…] додати 2—3 склянки кип[…] Через 15—20 хв. вкину[…] олії цибулю, томатне пю[…] нок перцю, пару лаврови[…] кувати до готовності.

На 4—5 картоплин 3[…] корінець петрушки, 200[…] лини, 3 стол. ложки том[…] столових ложок олії. Сіл[…]

ГОЛОС України

ОТРІБНИЙ

стерських чи-
скажімо, для
іл міліції чи
ї школи МВС?
во, міліцейсь-
прочуло, що
дного періоду
ньому про чес-
а КДБ — охо-
огось держав-
боса», і засум-
о щирості?
сподіватися,
вить наступна
тю тих же мит-
ацювали над
Кінокомедія
риму і має ро-
Вистріл в гро-
олій БЕНЬ.

ЮТЕРОМ

ві предмети —
ання (за систе-
неги), основи
грамотності та

ліцею, крім ді-
вчити й дорос-
нується викла-
ької та німець-
гуманітарної
асних ділових

у...блювання
ба... необхід-
вання виділив
й міськвикон-

ола ВОЛОК.
ька область.

ИСЯЧІ

і. Отож, я зате-
Центральної де-
сії Мінхарчопро-
вда, ця комісія
ся, ділить свої
вноваження з
функціонувати
лише за остан-
стовано й схва-
ора десятка но-
их, якщо не по-
ортів горілки і
, а ще ж різні
ки. ... все?
кра... ...асів —
апої вимагають
ок і елегантної
ні — не до то-
аливати баналь-
поки що є. Тож
радили мені не
і нічого не пи-
Але я не втри-
годні нема чого
, що питимемо
аквашене!

лій ЖЕЖЕРА.

Й ЗВІР

домашнього хи-
яд доброго, хо-
і виставки, що
а!

за гроші пору-
ила розведення
один київський
ів кішок «Бас-
ся якось бороти-
енцією. Голов-
роботі бастівці
вітню діяльність.
справедливіших
и, звичайно, бу-
аровано завми-
ної клітки з пух-
ею, вважаючи її
якому разі, вхід-
нутий у клітку з
подобалася най-
ся всім учасни-

ОКРИШЕНЬ.

ЧОЛОВІК ЗА КАДРОМ

У Худиківці можна потрапити пішки, зійшовши з автобуса у Мельниці-Подільській. Крута, як зігнуте коліно, дорога страшно несеться вниз, до самого потічка. Назву не встановила. Все одно він тут же, в Худиківцях, влітає в Дністер, по той бік якого — Чернівецька область. А я стою на Тернопільщині.

До Худиківців того дня поспішало багато люду. Не було ніякого офіційно-календарного свята, тим більше ніхто не видавав усних чи письмових розпоряджень. Та по всьому було видно, що свято назріває. А точкою притягання стала стара, закинута школа. Ніби й віджила вже своє. Та одного разу в школі з'явився Володимир Горболинський, 28-річний худиківець. Правда, як і багато хто, родом він із сусіднього села. А сюди прийшов у прийми, бо саме тут жила чарівна Марічка, з якою побралися в юному віці. Тепер вже мають трьох дітей. І хату купили — живуть окремим господарством.

Про своє життя Володимир говорить ніби збоку. Ніби з-за кадру кіно. Наче от є собі 28-річний сильний, вродливий чоловік Володимир, а до нього все придивляється інший Володимир — прискіпливий, критичний, і все дошкульніше встромляє в душу запитання — одне за одним. Та такі, що й не

Характерники

кожен їх витримає. Спробуй витримати, скажімо, хоч таке: ну, що ти встиг зробити за свої 28 років? Відслужив армію? Це всі дужі хлопці вміють. Ростиш трьох славних дітей? Та на цьому світ тримається — нічого дивного. Граєш на кількох інструментах і людей звеселяєш? Трохи кебети, і ще один такий музика знайдеться. Майструєш: тешеш, муруєш, маляруєш, то який чолов'яга на це не годен?..

— Усе мені видиться, що не встигаю. Мало зробив. И те міг би упорати, й те... Кобись то часу побільше...

Не знаю, скільки днів чи місяців Володимир ремонтував ту школу, скільки власних грошей сюди вклав, — не каже. Як встигав між основною роботою і цим дивним ремонтом — довго нікому не признавався, навіщо... А потім сказав, що буде тут школа старих ремесел. І вже на моїх очах за один день ожили холодні порожні стіни — навечір запалахкотіли веретами, рушниками, серветками-дивоглядями. Не було тут консультантів, мистецтвознавців. А прийшли рідні тітки — Марія, Юстина, поприбігали сільські Ганни, Павлини, Оксани. Вовко школу задумав відкрити, їхні ремесла давні оживити — як було не відізватися. Тітка Марія сіла за свій дерев'яний верстат — наче ніколи з-за нього й не вставала. А верети, рушники, серветки й інше добро повитягали із скринь, бо лежали там, доки шалена мода на штучне, заштамповане гуляла по селах. Тепер же затужили за справжньою красою, і, мабуть, найбільше Володимир.

Тужити можна по-різному — знову той, другий, що за кадром, докоряв. А ти зроби так, щоб ця краса більше не покидала твоє село, щоб була вже завжди. Навіть матінебожка приснилася Володимирові в образі казкової пташки. Підтвердила дивно так: роби, синку, роби...

И родичі з Вільхівців цілим ансамблем висадилися біля школи. Мовляв, підтримаємо музикою, співами. И місцева молодь приєдналася. Отак свято й закрутилося. Власне, не свято, а шматочок життя, отого, що було колись, що не розвіялося, переміститлося сюди.

Не всі вмістилися в школі — затісна виявилася. На вулиці підтанцьовували, підспівували, словом, схвалили Володимирове діло. Гуляли допізна. Сільський фотограф Василь Андруник, як міг, старався увічнити цю подію. Володимир же, як завжди, залишився за кадром.

Людмила БАРАНЕВИЧ.
Борщівський район, Тернопільська область — Київ.

Справи духовні

ЗАЯВА БЛАЖЕННІШОГО

У Римі розпочав роботу надзвичайний Європейський Синод єпископів під девізом «Ми є свідками Христа, який визволить нас». У його роботі бере участь делегація Української греко-католицької церкви. Вчора глава делегації його Блаженство Мирослав Іван кардинал Любачівський зробив заяву з приводу відновлення незалежності України.

Глава УГКЦ надіслав також телеграму Президентові України Л. Кравчуку, в якій підкреслюється, що з обрання Президента починається нова сторінка в історії українського народу. Будуйте нашу нову державу на християнських основах, у злагоді й любові всіх її громадян, побажав владика Любачівський.

Роман ІВАНЧУК.
Рим.

Кримінальна хроніка

ЗАПОЗИЧУЄМО ВСЕ

Разом із західними висловами у наше життя входять, на жаль, і їхні злочини. Візьмемо хоча б той же рекет.

Але це не найстрашніше. З-за «бугра» до нас прийшов ще один вид злочинності — кіднепінг — викрадення дітей з метою одержання викупу. Днями у Кіровську Луганської області у працівника народного суду викрадено семирічну доньку. Спроба вивявилася невдалою — викрадача, одного із водіїв АТП міста, затримано. Ведеться слідство.

До речі, у деяких західних країнах на замах на життя та волю дітей передбачена найвища міра покарання.

«Схід».

ПОГОДА

7 та 8 грудня на Україні буде нестійка погода. Сьогодні невеликий сніг. 8 грудня по Україні, крім західних областей, — зміна погоди. Снігопади, хуртовини, у південній частині ожеледь. Температура вдень 5 — 11 морозу, вночі 10—16, у Карпатах до 20 градусів морозу. В Криму та Приазов'ї температура сьогодні вдень та вночі 8 грудня 0—6 морозу. Вдень 8 грудня підвищення температури до 3—8 градусів тепла.

ТЕЛЕБІРЖА ІНФОРМУЄ

Панове бізнесмени! Телебіржа «ХІАЛА» — це ваш шанс! Якщо у вас виникають проблеми з реалізацією або придбанням будь-яких товарів, наданням різноманітних послуг, укладенням фінансових договорів, звертайтеся на телебіржу «ХІАЛА». Ми заощаджуємо ваш час, до мінімуму скоротивши відстань між продавцем і покупцем. До уваги ділових людей! Умови нашої спільної роботи прості:

1. Телебіржа приймає для реалізації товари на суму понад 50 тисяч карбованців.
2. Телебіржа приймає заявки без оплати.
3. Заявки приймаються у вигляді завірених телеграм або факсових копій...

Обов'язкова умова прийняття пропозиції: її дієздатність гарантується протягом не менше як 7 діб з дня виходу передачі в ефір.

Пропонуємо вашій увазі частину ділових пропозицій 28-го випуску передачі «Телебіржа інформує».

1. Электрооборудование для мельницы (б/у) производительностью 10 тонн в сутки. Цена — 40 тыс. руб.
2. Видеокомплекс «TOSHIBA». Цена — 96 тыс. руб. компл.
3. Ксерокопировальный аппарат «SANYO SFT-50» (Япония). Цена — 73 тыс. руб.
4. Автомобиль марки «Fiat-Tipo» новый, 1991 г. выпуска. Цена — 1,3 млн. руб.
5. Доллары США по 135 руб. за один долл. Сумма сделки: 5 тыс. долл. — 675 тыс. руб.
6. Бетонный комплекс для производства строительного шлакоблока: шлакоблочная машина, бетономешалка, тележка. Цена — 40 тыс. руб.
7. КРАЗ-255, трубовоз, б/у, 1981 г. выпуска, пробег 15 тыс. км, после капремонта, сидельный тягач. Цена — 120 тыс. руб.
8. Трактор Т-1000, б/у. Цена — 65 тыс. руб.
9. Автомобиль ГАЗ-3102 1991 г. выпуска, пробег 1700 км, двигатель бензиновый, цвет черный. Цена — 14 тыс. долл.
10. Лобовое стекло «Триплекс» на ВАЗ-2108, 2109. Цена — 2,5 тыс. руб. Мин. партия — 1 тыс. шт.
11. Кран башенный портальный (ЧСФР), грузоподъемность 10 тонн, вылет стрелы 30 м. Цена — 350 тыс. руб.
12. Яхта прогулочно-спортивная «МИКРО-550» свободного класса. Цена — 200 тыс. руб.
13. Компактная блочная установка водоснабжения автомобилей «Автосток». Цена — 100 тыс. руб.
14. Установка для производства монолитных гаражей из бетона размером 5480×3240×2320 мм. Цена — 432 тыс. руб.
15. Линия по производству сосисок модели ЛПС-300 (СССР по лицензии ФРГ), производительность 300 кг/ч. Цена — 4 млн. руб.
16. Музыкальный центр «VoNIX» (Япония). Цена — 13 750 руб.
17. Телефаксы «PANASONIC» разных модификаций. Цена — от 79 874 руб. шт. до 99 990 руб. шт.
18. Телефоны «PANASONIC» разных модификаций. Цена — от 8 044 руб. шт. до 21784 руб. шт.
19. Электронные записные книжки разных модификаций. Цена — от 15 640 руб. шт. до 19 885 руб. шт.

Якщо вас зацікавили наші пропозиції, ми чекаємо на вас за адресою: 252032, Київ-32, вул. Комінтерна, 5. Телебіржа «ХІАЛА», тел. 224-61-26, 224-00-45, факс: (044) 224-00-45.

Уїк-енд, тобто вихідні

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ

Найбільш напружені дні тривають по 10 грудня включно. Вірогідність аварій — саме сьогодні.

ГОРОСКОП НА НАЙБЛИЖЧІ ДНІ

7 грудня. Вдалий день для жінок, любові, сім'ї. Але до 10 грудня можливі жіночі хвороби. В суспільстві — опозиції.

8-го. День договорів та нових рішень, що розвалюють економіку. Проблеми води, палива, електрики.

9-го. Контрастний день колективного емоційного піднесення і сліз, обманів, розвалів планів. Особливу дисгармонію відчувають жінки та старики.

10-го. Притримайте язик, навіть якщо ви займаєте солідну посаду і почуваєтеся абсолютно захищеним.

10—12-го. Не укладайте договорів, не підписуйте контрактів. Діла гальмуватимуться, можливі непередбачені ускладнення. Особливо протипоказані колективні рішення.

Займайтеся реалізацією тільки особистих планів. Сприятливий час для творчості.

ІМЕНИНИ

Сьогодні, 7-го, — святої Катерини. Раніше цього дня влаштовувалися народні гуляння, катання на санях.

Завтра, 8-го, — іменинник Климентій. Цього дня починалися морози, тож кінчалися гуляння, і всі сиділи по хатах.

9-го грудня — Юрія. Юр'євого дня ведмідь вкладався у своїй барлозі аж до весни.

12 грудня відзначають іменини Парамони. Якщо цього дня йде сніг, то заметілі бушуватимуть цілий тиждень.

13 грудня — Андрія Первозванного. Якщо в річці тиха вода, буде добра зима; шумить — чекайте холодів.

КІЛЬКА КОРИСНИХ ПОРАД

Тісто швидше підійде, якщо в нього встромити кілька макаронин.

Не викидайте абрикосові кісточки, а висушіть і збережіть — вони повністю можуть замінити мигдаль.

Морква й цибуля добре підсмажаться, якщо в олію додати цукрового піску.

Очищені й нарізані яблука покладіть на 10 хвилин у холодну воду, підкислену лимонною кислотою. Тоді в салаті яблука не потемніють.

Плями з підпалками від праски виводять кашкою із солі й води.

Шоб видалити запах фарби у приміщенні, треба натерти головку часнику й залишити на деякий час у приміщенні.

Пам'ятаючи, що довжина сірникової коробки 5 см., ви й без лінійки можете виміряти будь-яку довжину.

● **НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО ПІСТ**

ОВОЧЕВЕ РАГУ

Картоплю, петрушку, моркву, тикву почистити, помити, нарізати, посолити й обсмажити на олії. Перекласти в каструлю, додати 2—3 склянки кип'ятку й тушкувати. Через 15—20 хв. вкинути посмажену на олії цибулю, томатне пюре, кілька горошинок перцю, пару лаврових листочків. Тушкувати до готовності.

На 4—5 картоплин 3—4 морквини, 1 корінець петрушки, 200 г тикви, 3 цибулини, 3 стол. ложки томатного пюре, 5—6 столових ложок олії. Сіль за смаком.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску новин Людмила БАРАНЕВИЧ.
Тел. 441-86-20

Музей «Куреня»

«...ДЛЯ РАБОТЫ В ВАШ АДРЕС...»

Усіляких загадок у нашому теперішньому житті не бракує. Як далі житимемо? Що їстимемо? Чи можна щось купити за один карбованець? Голова йде обертом...

А тут ще й загадка, так би мовити, мовного плану. І надійшла вона не з якогось «неграмотного» села, а із самого стольного Києва, з рідного Міністерства охорони навколишнього природного середовища України. Прочитали ми перший рядок листа — і трішки затремтіли. **«Направляем для работы в Ваш адрес «Правила охраны поверхностных вод»...** — писалося там. Що ж це, думаємо, буде за «работа в наш адрес»? Хто починає під нас копати? Кому це наша госпрозрахункова екологічна інспекція з чолі з Олександром Винокуровим не догодила?

Почитали ми «Правила охраны...», ще посушили голови: ні, начебто ні в чому не завинили. А може, сяйнула раптом думка, це елементарна словесна абракадабра? Російською мовою, щоб, як висловився один поліцщук, було «якось культурнєє»?

Стиль міністерського листа, під яким стоїть підпис **«заместитель начальника отдела водоохраны Е. Т. Шулипенко»**, спочатку нас налякав, а потім потішив. Бо нагадав нам одеську рекламу:

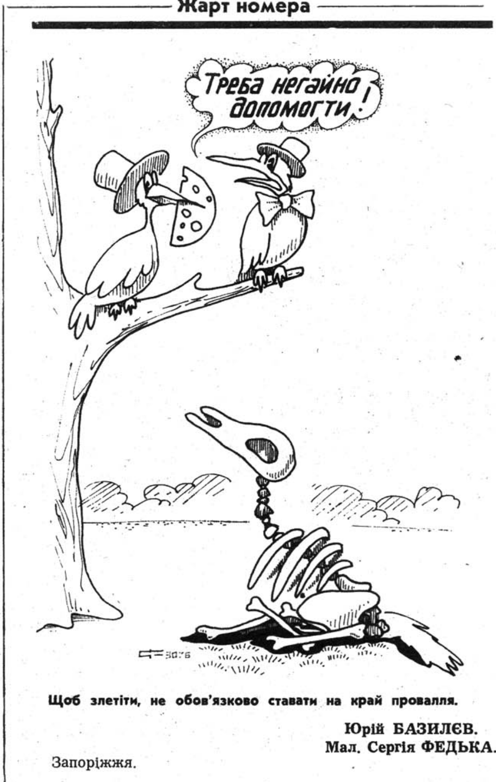
Если хочешь сил моральных
И физических сберечь,
Пейте соков натуральных —
Укрепляет грудь и плечь.

А як же не згадати таке, коли у міністерському листі читаємо: **«Направляем... «Правила...», введенных...»!**

Гадаємо, що у такому шанованому міністерстві повинні б користуватися державною мовою. І так воно й буде, про що нам упевнено сказав заступник міністра Василь Костицький.

Михайло ДАНЬКЕВИЧ,
заступник голови екологічної інспекції, депутат Рівненської міськради.
Рівне.

Жарт номера

Щоб злетіти, не обов'язково ставати на край провалля.

Юрій БАЗИЛЄВ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.
Запоріжжя.

Повертаючись до ненадрукованого

ПРОМОВА

ГОЛОВНОГО ВОЖДЯ ВСЯКИХ ТАМ НАРОДІВ ХРИ ІВАНОВИЧА ПЕРЕД БУДІВЕЛЬНИКАМИ ГІГАНТА ВІТЧИЗНЯНОЇ ІНДУСТРІЇ — КОМБІНАТУ ПО ВИРОБНИЦТВУ ІМПОРТНИХ ШТОПОРІВ

— Друзі! Сьогодні всіх вас зігнали сюди для того, щоб я урочисто заявив: будівництво хривонолізму вступає в завершальну фазу, отож, починається наш останній і рішучий бій! Будувати будуть усі, хто ще може тримати в руках саперну лопатку. Будувати будете поточним методом, тобто, коли одне покоління починає будівництво, друге продовжує, третє закінчує, четверте починає перебудовувати, п'яте продовжує, шосте закінчує перебудову, сьоме починає відбудовувати заново, восьме продовжує і т. д. Але не думайте, що все це триватиме дуже довго — це триватиме безкінечно, але зовсім недовго, адже житимуть усі дуже мало, і одне покоління не встигатиме змінювати на нашій великій будові інше.

Щоб краще кипіла робота ми організуємо хривонолістичне змагання, переможців якого будемо іноді годувати.

Щоб інші вільні в'язні цінували життя, ми час від часу влаштовуватимемо голодомори, колективізації, націоналізації і, звичайно, репресії, як це прийнято — з посмертною реабілітацією.

Із завтрашнього дня ви всі, як один, добровільно вступите в партію хривоноликів. Ця партія в нас буде єдиною, тому найдемократичнішою. Я зовсім не забороняю створювати інші партії, навпаки, наші люди фіксуватимуть і всіляко заохочуватимуть такі дії через організацію безплатного лікування членів цих партій, а також їхніх рідних та близьких у відповідних установах.

— На сьогоднішній день ми міцно посідаємо перше місце по виробництву колючого дроту, що дозволяє нашим друзям по хривонолістичному табору підтримувати і схвалювати нашу політику. З іншими ж ми не можемо собі дозволити довго тягатися. Ми їх ще доженемо й переженемо! Ми досягнемо прискорення вільного падіння! Врешті-решт ми піднімемо по тривозі наших учених. Вони нам такого напридумують — не треба буде й ріки повертати!

Дорогі мої в'язні, я хочу нагадати, що тільки в нашій великій державі ви можете, скільки завгодно, стояти собі на колінах, тільки в нас ви можете зі спокійною совістю виконувати будь-які, найнелюдськіші накази керівництва, тільки в нас ви можете сміливо, від усієї душі вихваляти своїх тиранів і навіть ставити їм прижиттєві пам'ятники.

Закінчуючи свою історичну промову, я хочу вас твердо запевнити: щасливої долі нікому з вас не уникнути!

Олександр ПЕРЛЮК.

СПАСИБІ, ХУНТО!

(ДО 100-ДЕННЯ ПУТЧУ)

Історія ще скаже своє вагоме слово про ту неоціненну роль, яку зіграла серпнева хунта у боротьбі за торжество свободи та демократії в одній окремо взятій імперії та всьому світі. Та й сам термін «хунта» наповнено новим яскравим змістом. Перш за все це означає — Кабінет міністрів, очолюваний конституційним віце-президентом. Але не менше значення мають згадувані події і для кожного з нас, адже три дні, котрі потрясли весь світ, зчинили повний рейвах і в наших задурених перебудовою головах, висвітили дещо несподіване й повчальне. Авжеж, заснувши 18 серпня в одній країні, ми прокинулися на ранок у зовсім іншій, а 24 взагалі всім гуртом емігрували за кордон. І досвід кожного, здобутий у незабутні тривожні дні, має вирости у перлини мудрості відродженого, як за помахом чарівної палички, народу. Отож, кілька маленьких перлинок для Великої історії.

Мій колега, Альберт Могила, колишній секретар парткому, розчулено зронив сльозу, коли пам'ятного 19-го немов греблю прорвало: усі забудькуваті боржники хутко понесли до парткому заборговані за кілька місяців партвнески.

— Отож бо й воно! — повчально проголошував Альберт Владленович, вдоволено хукаючи на штампик «сплачено». Як кажуть, слово не птаха — вилетить, не спіймаєш. Теперечки товариш Могила пише численні пояснення про свою діяльність у дні путчу і що саме означало оте його «отож бо й воно...»

А один мій сусіда, затятий русофіл — відставний майор Тихін Іванов, мало зі стільця не гепнувся, коли його постійний опонент, українофіл Кирило Гуляйпольський, отого драматичного ранку раптом перейшов у спілкуванні на чисту російську мову і, нарешті, визнав концептуальну тезу Іванова про те, що Київська Русь, хоча і Київська, а все ж таки Русь...

Мій далекий родич, колишній розвідник полковник Кузько (прізвище змінене) мало лікті не гриз, що свого часу не навчив свого підопічного, президента однієї екваторіальної держави, добірним російським матюгам. Знав би небіжчик ахіллесову п'яту геть чисто всіх путчистів, то й послав би їх клятих далеко-далеко: самі знають, куди за російською традицією. Може, й досі правив би щасливими тубільцями в ім'я торжества соціалізму на екваторі.

Кажуть, колишній доцент ВПШ відомий політолог Вітольд Мухопад (прізвище справжнє), натхненний перемогою над путчистами, надрукував у журналі «Демократ України» сенсаційну статтю «Від зради до подвигу один крок», у якій аргументовано розкрив діалектичний взаємозв'язок категорій подвигу і зради. Відтепер демократичні громадяни вільні від химер застійного мракобісся, таких, як Батьківщина, обов'язок, честь, присяга. Натомість у науковій праці закладено основи новітньої теорії переростання в умовах демократії зради Батьківщини у подвиг і — навпаки.

Попри зливи бруду та брехні, що звалилася на доброї пам'яті рясний, з дешевою горілкою та закусем, розвинутий та закінчений соціалізм, останній знову переконливо довів своє гуманне єство, створивши унікальний та неперевершений тип нової соціалістичної хунти — хунти з людським обличчям.

Спасибі тобі, хунто! За все те, що ти зуміла зробити для демократії за ті незабутні лише не повні три доби! От тільки три дні путчу все ж, погодьтеся, малувато. Хоча б тиждень який протрималася б!

Скільки нинішніх «революціонерів» та «демократів» позбулися б душевних мук і встигли б здійснити свій остаточний вибір у політичних переконаннях та симпатіях?! Та й п'ятнадцять соток земельки може б кому перепало... Та, навіть, і без усього того — спасибі тобі, хунто!.. За ясне небо, за чисте світло, за рясні спагетті на вухах твого вдячного зголоднілого, але вільного народу.

Юрій МЕНШАК.

Наші ювілеї

Пародія

БІСОВА «БІЛОЧКА»

Кожної ночі у ліжку шукаєш біса
Знаходиш на тілі бісенят
у конвульсіях б'єшся до ранку
Збуджуючи істеричним криком світанок.
МАКАР.

З ранку до вечора
дегустуєш ретельно
в підпільних винокурнях і
в кума Сливи
надегустуєшся втомишся
смертельно
ледве доповзеш до лігва
щасливо
і щоночі у ліжку шукаєш
біса
знаходиш на тілі бісенят.
Дивуєшся: дегустатор, не
гульвіса
а родичаєшся із чортівнею
добре що не знаходиш на
собі цуценят.
— Як файно що ліжко не
псарня,—
полюючи на білочку
жебонів.
Бо тоді від перини до
лікарні
лягаві заженуть, без
штанів.
У конвульсіях б'єшся до
ранку
збуджуючи істеричним
криком коханку.
Ранок день
спиш — анітелень.

Володимир СЕМЕНО.
Полтава.

Альтернативні думки

● Одні ризикують, інші — п'ють шампанське.

● Якщо ціни кусаються, то їх слід посадити на ланцюг.

● Фантастичні черги в магазинах — наша реальність.

● Того й таке безладдя, що всі були «господарями».

● Любив стихію. Адже на неї все пограбоване можна списати.

● На помилках вчимось, а вчитися ніколи не пізно!..

Тарас ЛЕХМАН.
Львівська область.

Усьо чотко!

ПОБАЧЕННЯ

Я терпляче чекав на цю зустріч. Жив сподіваннями, надіявся, мов закоханий упереше хлопчисько. А вона не приходила. Скільки я передумав дум у ті хвилини! Нав'язливі думки силоміць лізли в голову. Тієї миті хотів би бути екстрасенсом, щоб на відстані змусити її прийти. Та як не старався напружити емоційні сили — нічого не виходило. Очевидно, такий дар не кожному дано.

Душу непокоїло одне: невже так ніколи й не побачу її?

А чекання — ой і виснажлива справа! І наше життя надто коротке, щоб отак подовгу вистоювати в невідомості. Інколи вже й зневірявся у своїй наївності. А, може, їй просто ніколи прийти, може, о цій порі вона куди за приємнішим заняттям? Е-ех, якби тільки вона знала, як я щоденно вистоював терпляче на своєму улюбленому місці в надії на зустріч!

Подумки навіть уявляв перші хвилини. Ось вона підходить, підходить. Одягнена в легку сукню — надворі теплинь. А, можливо, в жакеті, що так пасує до стану! Та, зрештою, хіба одяг має якесь значення. Я її впізнаю навіть у японському кімоно. Таки, мабуть, має його. Сімейка забезпечена «від» і «до». Тільки пташиного молока й не вистачає. Живуть же люди! У таких потреби ніколи не розходяться з можливостями. Чхати вони хотіли на підвищення цін...

І ось — нарешті! Я відчув, як серце завальсувало в моїх грудях, обізвавшись радісним щемом. Таки дочекався цієї щасливої миті.

Стою. Увесь у напрузі. А вона граціозно підходить... У руці тримає сумку. Звичайну, господарську, яку носять усі наші багатостраждальні жіночки. Ось вона зупинилась біля гурту. Як і годиться в даній ситуації, скромно запитала: «Хто останній?»...

Збулося! Вперше я побачив дружину можновладного начальника... у черзі за продуктами.

Іван ТОКАРЧУК.
Волинська область.

Мал. Юрія **ГОЛОВЧЕНКА.**

На конкурс «І не таке буває»

ОТАКІ Й КЕРУВАЛИ

Після війни обрали мене секретарем сільради. А тоді, наприкінці 40-х, була така практика, що як підходила якась кампанія (посівна або ж жнива), приїздила купа уповноважених з району та області. Взагалі, цих уповноважених була сила-силенна — і по м'ясу, і по молоку, і по шкірах, і по податках — усіх й не перелічити.

— І от одного разу напровесні приїхали до нас уповноважені з райкому та обкому партії проконтролювати, як готуємось до сівби. Готуємо сесію сільради, де саме це питання буде обговорюватись, а комісія пішла на колгоспний двір для перевірки стану готовності техніки та інвентаря. Ходять вони, придивляються, а уповноважений з обкому все пише та й пише в свій блокнот.

А увечері на сесії сільради, коли всі бригадири відзвітували про готовність до сівби, бере, як і слід було, підсумкове слово і каже:

— Вот вы все болтаете, что у вас все готово, но каждый видит, что все бороны у вас еще без колес...

Виявилось, що цей уповноважений, на якого партія поклала контроль над підготовкою господарств до сівби, працював... директором центральної хмельницької перукарні. Отакі нами і керували!

Іван ЧОРНИЙ.
Хмельницька область.

А у вас вся спина біла!

НОВИЙ ЦЕНТР

У рамках реформи органів влади Української держави вирішено створити нову керівну установу, що матиме назву «Керівний центр». Вона розміститься в одній з урядових установ Києва. Кадри нової структури добиратимуться з колишньої партійно-господарської номенклатури.

Що саме входитиме в обов'язки нової структури влади, ще остаточно не визначено, але одне зрозуміло: така установа сьогодні Україні конче потрібна. Бо донедавна наші українські чиновники при небажанні займатися якоюсь справою кивали на центр. Мовляв, «центр не дає» чи «центр не дозволяє». А кого звинувачувати тепер, коли ми стали незалежною державою?

От тому і вирішено створити свій «центр». Щоб було на кого кивати. Як повідомив кореспондент «Куреня», рішення про створення «Керівного центру» наші управлінці зустріли на «ура».

Тимко ПОРОХ,
заступник курінного з питань номенклатури.

Футбол

УЛЬТИМАТУМ НАШИХ...

— Заплатити все, або ми більше не гратимемо, — такий ультиматум поставили через свого адвоката футболісти Олег Протасов, Геннадій Литовченко та Юрій Савичев, які виступають у грецькому клубі «Олімпіакос».

Вони грають за цей колектив уже майже рік. Однак його президент, бізнесмен Аргіріс Сальяреліс досі не сплатив уже зароблених за контрактом грошей. Загальний борг клубу нашим гравцям становить близько 100 мільйонів грецьких драхм, і господарі клубу під різними приводами всіляко зволікають з його виплатою. В результаті футболісти звернулися до адвоката і подали до відповідних інстанцій заяву про те, що вони будуть змушені розірвати контракт з «Олімпіакосом». Строк їхнього ультиматуму минав позавчора. І, якщо грошей не заплатять, то вони відмовляться вийти на футбольне поле.

Своїх земляків підтримує тренер «Олімпіакоса» Олег Блохін. Він заявив через адвоката: коли грошей їм не заплатять, то й він залишить своє місце на тренерській лаві.

Наші майстри виступають у Греції дуже успішно, багато забивають, про них тепло пише місцева преса, гаряче підтримують місцеві шанувальники футболу. Саме завдяки їхньому внеску «Олімпіакос» реально претендує в цьому сезоні на перемогу в чемпіонаті країни.

Скандали навколо нашої трійці у Греції місцева преса пов'язує з особою Аргіріса Сальяреліса, якого газети не раз звинувачували в сумнівних фінансових операціях. Відомо, що він був зв'язаний з банкіром-шахраєм Коскотасом, який нині сидить у в'язниці. Саме на особистому літаку Сальяреліса Коскотас утік до США, коли навколо його банку зчинився скандал. У результаті у Сальяреліса власті відібрали закордонний паспорт, і він не може залишити територію Греції. На думку місцевої преси, президент всіляко зволікає з виплатою гонорару нашим футболістам, бо в нього просто немає грошей.

Володимир МАЛИШЕВ.
Афіни.

Східні єдиноборства

ДЕБЮТ ЗМІЦНЮЄ НАДІЮ

Серед східних єдиноборств, які набирають популярності на Україні, карате-кеокушинкай займає особливе становище. Цей різновид карате винайдений сучасним японським фахівцем М. Оямою і розповсюджений на всіх континентах. Стиль кеокушинкай відзначається широкою гамою бойових прийомів, тут допускається прямий контакт із суперником (заборонені лише удари руками в голову).

Організована лише торік Українська федерація кеокушинкай без посередників з «центру» знайшла прямий вихід на М. Ояму. Президент федерації київський підприємець Юрій Соколов отримав з рук «батька-засновника» так званий бренч — право представляти на Україні японський (він же світовий) центр кеокушинкай. Уже почали працювати клуби в Києві, Донецьку, Херсоні, Дніпропетровську та інших містах. Проведено чемпіонати України, розіграно національні Кубки серед юніорів та дорослих.

І от уперше представник України взяв участь у чемпіонаті світу з карате-кеокушинкай. Відбувся він у Токіо і був п'ятим за ліком (як і Олімпіади, ці чемпіонати проводяться раз на чотири роки). Я попросив прокоментувати хід та підсумок цих змагань віце-президента республіканської федерації, майстра спорту Станіслава Близнюка (нагадаю, що «Голос України» вже розповідав про те, як Близнюк проходив у Японії курс «молодого бійця» карате, як заробив там другий дан — досить високий розряд з кеокушинкай).

Отже, йому — слово:

— Чемпіонат світу проходив у Палаці спорту Олімпійської гімназії. Зал вміщує близько 10 тисяч чоловік. І протягом трьох днів там постійно був аншлаг. Вражає і представництво турніру, в якому взяли участь 250 каратистів з 105 (!) країн.

Змагання проводились за олімпійською системою лише в абсолютній ваговій категорії. Але це не значить, що пріоритет був за голіафами. Дуже показово, що чемпіоном світу став чи не наймініатюрніший з учасників — японець Кенчі Мідорі, чий зріст 165 см, вага 70 кг. На шляху до золотої медалі він зміг подолати таких гігантів, як М. Шишихоне (зріст 185 см, вага 108 кг) та К. Ямакі (187, 105). Так, у нашому виді карате немає примату грубої сили. Гору тут бере атлет вправний, координований, технічний.

Дебют Вадима Яковенка на змаганнях такого рівня слід визнати пристойним. 25-річний каратист з Херсона, абсолютний чемпіон України нинішнього року (зріст 177 см, вага 74 кг) спромігся перемогти володаря другого дану канадця М. Морієра, у другому колі — Х. Пахітогія з островів Тонга. У третьому колі суперником Вадима був чемпіон Європи болгарин Г. Георгієв. У впертій боротьбі Яковенко поступився за очками. Але вселяє надію сам факт, що новачок потрапив до гурту 64 найкращих каратистів світу.

Чемпіонат світу був для нас не тільки випробуванням на килимі. Адже хрещення здобула й українська федерація, отримавши можливість на офіційному турнірі найвищого рівня зав'язати ділові стосунки з організаторами карате з багатьох країн. Наш президент Ю. Соколов ще й удостоївся права бути суддею кількох відповідальних поєдинків на фініші чемпіонату.

...Додам до сказаного віцепрезидентом федерації, що вона готує великі українські турніри в Донецьку, Одесі, Дніпропетровську, що сплановані спільні тренування з угорськими майстрами, що з широкими обіймами зустрічають українських фахівців у Прибалтиці, де регулярно вони проводять показові уроки та атестації місцевих каратистів. Новий для України вид спорту буквально на очах здобуває досвід та авторитет.

Олександр БАШКАТОВ.

Хокей

НЕОПТИМІСТИЧНА ТРАГЕДІЯ?..

Поразка в матчі з командою «Торпедо» (Усть-Каменогорськ) — 4:7 була одинадцятою (!) поспіль у чемпіонаті для київського «Сокола».

— **Чи не нудить від невдач?** — запитав капітана киян Анатолія Найду.

— Звісно, нам тепер не солодко. Особливо це неприємно після стількох успішних сезонів для «Сокола», коли він входив до еліти клубів вищої ліги.

— **Причини невдач колективу, як кажуть, лежать на поверхні: багато молодих гравців, не завжди об'єктивне суддівство. Але є, мабуть, й інші суттєві, що призвели до нинішнього провалу?**

— Так. Їх чимало. З таким захистом, як оце в нас, не переконаний, що могли б успішно грати й у нижчих лігах. Наші молоді потрапляють з юніорської команди одразу до вищої ліги. Один-два з них могли б прижитися. Ціла ж команда — ні. Все має відбуватися поетапно. А то візьмемо хоча б Сашка Алексеєва, дуже перспективного захисника. Йому лише сімнадцять, а він грає через день. Це добром не закінчиться.

— **Як же збираєтесь жити далі? Адже перехідний турнір — не мед. У ньому буде ще важче...**

— Якщо й надалі так триватиме, то команда може й узагалі розвалитися. Велика помилка наших тренерів полягає в тому, що вони не передбачили можливість такої ситуації, не укомплектували склад належним чином. Тепер надолужити прогаяне практично неможливо. Хотів би помилитися, але в перехідному турнірі нічого хорошого нас не чекає.

— **У газетах і, зокрема, в нашій повідомлялося, що закордон допоможе «Соколові». Яке твоє особисте ставлення до пропозицій Віталія Шевченка з Канади — власника фірми «Цар інтерпрайз»?**

— Це поки лише обіцянки й розмови. Хочеться, щоб усе це стало реальністю...

Розмову вів
Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ZovnishExpo Business

Торгово-комерційна фірма «ЗовнішЕкспоБізнес»
і
Зовнішньоекономічне об'єднання «Укрінвалютторг»

ЗАПРОШУЮТЬ ВЗЯТИ УЧАСТЬ

В МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВЦІ-ЯРМАРКУ ТОВАРІВ НАРОДНОГО СПОЖИВАННЯ,

яка відбудеться у Києві 11—17 ГРУДНЯ 1991 РОКУ

в приміщенні виставочно-комерційного центру (Львівська площа, 8).

ПРЕДСТАВЛЕНІ ПРОВІДНІ ФІРМИ БАГАТЬОХ КРАЇН ЄВРОПИ І АЗІЇ

В програмі:

— ділові зустрічі і переговори з усіх форм співробітництва;

— укладання комерційних угод на закупівлю продуктів харчування, одягу, взуття, меблів, будівельних матеріалів, побутової техніки та іншої представленої продукції;

— показ колекцій останніх моделей одягу австрійських фірм «Просистем» і «Юрімекс» у благодійних цілях.

Виставка-ярмарок працює з 10 до 17 години.

З усіх організаційних питань звертатися по телефонах фірми «ЗовнішЕкспоБізнес»: 212-59-73; 212-83-36; 212-83-90; 212-84-29.

Факс: 212-81-93; 212-29-97; 212-18-98.

Телекс: 131391 EKSBI.

ПРЕДЛАГАЮ УСЛУГИ

Фирма «Автономия» принимает заказы за умеренную плату по маркетингу на сбыт и приобретение:

сырья, материалов, транспорта, товаров, недвижимого имущества, земельних участков.

Мы работаем по принципу:

Ваш успех — это наш успех.

Адрес: 252034, Киев, ул. Ярославов Вал, 33 «Б», тел. 212-04-21.

ДО УВАГИ БДЖОЛЯРІВ

Якщо ви бажаєте підвищити рентабельність та продуктивність власних пасік, запрошуємо до взаємовигідного співробітництва.

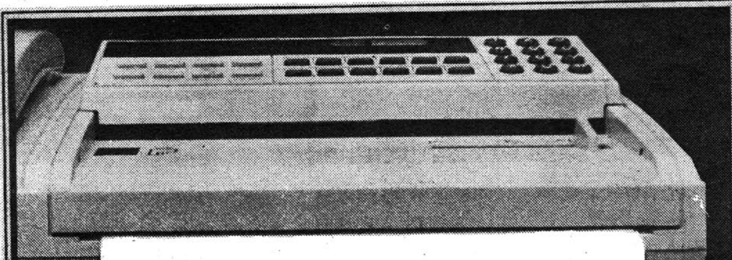
Київське виробниче комерційне підприємство «Укр-Поліком» має в своєму розпорядженні високоефективні засоби та технологію одержання бджолиної отрути, які були випробувані та одержали відмінну атестацію в багатьох регіонах країни.

Використання наших пристроїв забезпечує не тільки оптимальне отримання продукту, але й сприяє істотному підвищенню сили бджолиної сім'ї, підвищує активність льоту та знижує захворюваність кліщем.

Отриманий з нашою допомогою прибуток в умовах зростаючої інфляції забезпечить ваше майбутнє. Ваш успіх — у співробітництві з нами.

Контактний телефон у КИЄВІ 272-02-22.

Наша поштова скринька: 252151, Київ, вул. М. Мишина, 17.

Ділові контакти без сучасних систем зв'язку — це бізнес без успіху. Український концерн «Тельком» у Києві, його комерційний центр, спеціалізовані та брокерська фірми введуть Вас у ринок без зайвих ускладнень. Гарантія — прямі зв'язки з підприємцями України та інших суверенних держав.

«ТЕЛЬКОМ — ОПТ — ОБЛАДНАННЯ» (тел. 228-42-84) забезпечить Вас електромеханічними, електронними та квазіелектронними АТС, аналоговими та цифровими системами передачі інформації, приладами, телефонами, телексами і телефаксами.

«ТЕЛЬКОМ — ОПТ — КАБЕЛЬ» (тел. 228-82-67) постачить Вам будь-які види кабелів і проводів для зв'язку.

«ТЕЛЬКОМ — ОПТ — МАТЕРІАЛИ» (тел. 228-27-71) надасть Вам різні матеріали для створення телефонних мереж.

«ТЕЛЬКОМ — СЕРВІС» (тел. 228-16-13) відремонтує для Вас у мережі спеціальних центрів професійну та побутову телекомунікаційну техніку.

«ТЕЛЬКОМ — ІМПЕКС» (тел. 228-02-56) придбає за кордоном на Ваше замовлення телекомунікаційне обладнання або забезпечить продаж там Вашої продукції.

«ТЕЛЬКОМ — ІНВЕСТ» (тел. 229-92-00) побудує для Вас силами власних підприємств, із своїх матеріалів та обладнання АТС, кабельні лінії, телефонну мережу чи виконає капремонт будівель.

«ТЕЛЬКОМ — РАТЕК» (тел. 228-55-35) придбає для Вас обладнання, механізми, прилади і матеріали через біржі України та інших республік або, маючи досвідчених брокерів, реалізує Ваші вироби.

«ТЕЛЬКОМ — КОМПЛЕКТ» (тел. 220-73-95) забезпечить для Вас комплектні поставки обладнання і матеріалів для будівництва і здачі об'єктів «під ключ».

«ТЕЛЬКОМ — ОФЕРТА» — комерційний центр (тел. 228-74-36) виділить через систему фірмових магазинів ветеранам війни та праці, самим зв'язківцям та їх родинам телефони, магнітофони, телевізори, приймачі, кабель, проводи за роздрібними цінами.

Запропонуйте «Телькому» те, що маєте: ВКВ, карбованці (а може, й гривни), розкрийте свої бартерні можливості — і Вас зроблять господарем своєї долі в СП, МП, держпідприємстві чи кооперативі.

Концерн «Тельком». Телефони: 228-02-56, 228-72-36. Телетайп: 131980 «Поиск». Телекс: 131112 «Уктел». Факс: (044) 228-61-41.

TELCOM

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор

Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Член редколегії — Володимир Краснодемський.

Чергові редактори — Володимир Олефіренко. Андрій Боєчко.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Несєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотиністи: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 160 900.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 0315236.